

Brüssel, 2. aprill 2025
(OR. en)

7682/25

Institutsioonidevaheline
dokument:
2025/0084(COD)

COH 36
SOC 198
ENER 95
ENV 227
CADREFIN 27
CODEC 383

SAATEMÄRKUSED

Saatja:	Euroopa Komisjoni peasekretär, allkirjastanud Martine DEPREZ, direktor
Kättesaamise kuupäev:	2. aprill 2025
Saaja:	Thérèse BLANCHET, Euroopa Liidu Nõukogu peasekretär
Komisjoni dok nr:	COM(2025) 123 final
Teema:	Ettepanek: EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS millega muudetakse määrusi (EL) 2021/1058 ja (EL) 2021/1056 seoses erimeetmetega strateegiliste probleemide lahendamiseks vahehindamise raames

Käesolevaga edastatakse delegatsioonidele dokument COM(2025) 123 final.

Lisatud: COM(2025) 123 final

Strasbourg, 1.4.2025
COM(2025) 123 final

2025/0084 (COD)

Ettepanek:

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS

**millega muudetakse määrusi (EL) 2021/1058 ja (EL) 2021/1056 seoses erimeetmetega
strateegiliste probleemide lahendamiseks vahhindamise raames**

SELETUSKIRI

1. ETTEPANEKU TAUST

- **Ettepaneku põhjused ja eesmärgid**

Ühtekuuluvuspoliitika vahehindamine annab liikmesriikidele võimaluse suunata 2021.–2027. aasta vahendid ümber kaitsevõime, ELi konkurentsivõime ja strateegilise autonoomia suurendamiseks tehtavatele investeringutele ning muudele esilekerkivatele prioriteetidele, sealhulgas puhta tööstuse kokkuleppe eesmärkidele, esitades komisjonile vastavad programmimuudatused. ERFi, Ühtekuuluvusfondi ja Õiglase Ülemineku Fondi määrustes sätestatud ühtekuuluvuspoliitika investeringute raamistik ei ole aga nende uute prioriteetidega piisavalt kooskõlas. Lisaks on vaja täiendavat paindlikkust, et kiirendada investeringuid neisse valdkondadesse, eelkõige tugevdamiseks ELi majanduse ja kõigi ELi piirkondade vastupanuvõimet kriitilises geopoliitilises olukorras, millega EL praegu silmitsi seisab. Käesoleva ettepanekuga nähakse nende eesmärkide saavutamiseks ette mitu kohandust kõnealustes määrustes.

Ühtekuuluvuspoliitika investeringute vastavusse viimine uute prioriteetidega

Viimastel aastatel on geopoliitilist dünaamikat iseloomustanud suur ebakindlus, mis nõuab ELi strateegilise autonoomia, vastupanuvõime ja valmisoleku põhjalikku ümberhindamist. Need muutused rulluvad lahti koos rohe-, sotsiaalse ja tehnoloogilise üleminekuga, mis kujundavad meid ümbritsevat maailma kiiresti ümber. Sellistest samaaegsetest muutustest tulenevaid probleeme analüüsiti põhjalikult 2024. aasta septembris avaldatud aruandes Euroopa konkurentsivõime tuleviku kohta. Aruandes rõhutati tungivat vajadust kaotada innovatsioonilõhe, kiirendada dekarboniseerimist, et tugevdada majanduslikku konkurentsivõimet, ning kahandada sõltuvust välistest teguritest, mitmekesistades tarneahelaid ja suurendades liidus toodetud taastuvenergia mahtu ning investeringuid kliimakerksusesse, digitaliseerimisse ja elutähtsatesse sektoritesse.

Vastuseks on juba käivitatud mitu olulist algatust, et suurendada ELi majanduslikku vastupanuvõimet ja strateegilist autonoomiat. Nende hulka kuuluvad Euroopa strateegiliste tehnoloogiate platvorm (STEP), mille eesmärk on tugevdada Euroopa tehnoloogilist juhtpositsiooni; kava „REPowerEU“, millega soovitakse vähendada sõltuvust välistest energiaallikatest, kiirendada rohepöoret ja viia lõpule ühtekuuluvuspoliitika programmide kaudu juba käimasolevad sekkumised, ning taaste- ja vastupidavusraha, mille eesmärk on toetada struktuurimuutusi liikmesriikides ja piirkondades ning suurendada nende vastupanuvõimet.

Ühtekuuluvuspoliitikal, mis on ELi peamine investeerimisvahend mitmeaastases finantsraamistikus, on nende prioriteetide toetamisel oluline roll. Sellega soodustatakse sihipäraseid investeringuid, mis aitavad kaasa majanduslikule, sotsiaalsele ja territoriaalsele ühtekuuluvusele ning lahendavad samas esilekerkivaid probleeme. 2021.–2027. aasta ühtekuuluvuspoliitika fonde reguleeriv õigusraamistik koostati, selle üle peeti läbirääkimisi ning programmid võeti vastu enne mitmeid suuri geopoliitilisi ja majanduslikke sündmusi, mis on mõned ELi strateegilised poliitilised prioriteedid ümber kujundanud.

Partnerluslepingud ning riiklikud ja piirkondlikud ühtekuuluvuspoliitika programmid töötati välja ja kiideti heaks sama ajavahemiku jooksul ning need kajastasid seega sel ajal seatud prioriteete. Võttes arvesse muutuvat üleilmset ja piirkondlikku konteksti, annab 2025. aasta vahehindamine hea võimaluse hinnata nende rakendamist ja panust muutuvatesse prioriteetidesse. Vahehindamine aitab kindlaks määrata, mil määral saavad

ühtekuuluvuspoliitika programmid vahetult ja nobedalt reageerida kiiresti muutuvale poliitilisele, majanduslikule ja sotsiaalsele tegelikkusele.

Samal ajal on selgunud, et 2021.–2027. aasta ühtekuuluvuspoliitika programmide varajane rakendamine on seisnud silmitsi probleemidega, mis ei ole soodustanud vahendite kiiret kasutuselevõttu ja kiiret väljamaksmist, põhjustades viivitusi nende rakendamisel võrreldes eelmiste programmitöö perioodidega. Need viivitused toimuvad ajal, mil majanduse vastupanuvõime ja konkurentsivõime toetamiseks on vaja jõulisi ja kiirendatud investeeringuid.

- Eelnevat arvesse võttes teeb komisjon ettepaneku määruste (EL) 2021/1056 ja (EL) 2021/1058 sihipärasteks muudatusteks. Nende muudatuste eesmärk on kohandada investeerimisprioriteete muutuva majandusliku, ühiskondliku ja geopoliitilise kontekstiga ning meie kliima- ja keskkonnaeesmärkidega, kehtestades samal ajal suurema paindlikkuse ja stiimulid, et hõlbustada ja soodustada hädavajalike ressursside kiiret kasutuselevõttu. 2021.–2027. aasta ühtekuuluvuspoliitika raamistiku täiustamisega saab EL tagada, et tema investeerimismehhanismid jäävad paindlikuks ja reageerimisvõimeliseks, võimaldades tõhusamat vastust praegustele ja tulevastele probleemidele.
- Selleks et liikmesriigid saaksid tõhusalt kasutada käesolevas ettepanekus sätestatud võimalusi, teeb komisjon ettepaneku lubada neil esitada oma vahehindamise ettepanek uuesti kahe kuu jooksul pärast määruse (EL) 2021/1058 käesoleva muudatusettepaneku jõustumist. Uute prioriteetide ja paindlikkusmeetmete kohaselt tehtavad programmimuudatused ei piira määruse (EL, Euratom) 2020/2092 alusel vastu võetud meetmete kohaldamist ega asjaomaste programmide vastavust määruse (EL) 2021/1060 artikli 15 kohastele prioriteetidele. Sellega seoses jälgib komisjon tähelepanelikult programmide vastavust asjakohaste ELi õigusaktide nõuetele.

Konkurentsivõime ja dekarboniseerimine

Komisjon esitas konkurentsivõime kompassis, puhta tööstuse kokkuleppes ja taskukohase energia tegevuskavas konkreetse kava, kuidas Euroopa saaks taastada oma konkurentsivõime ja tagada kestliku heaolu, nii et dekarboniseerimine ja ringlus oleksid majanduskasvu tõukejõud.

Eelkõige on meie piirkondades oluline roll energiamahukatel tööstusharudel, mis vajavad ELi vahendite ümberplaneerimisel erilist tähelepanu. Need tööstusharud seisavad silmitsi märkimisväärsete probleemidega, sealhulgas suuremad energiakulud võrreldes globaalsete konkurentidega, teatavate puhaste tehnoloogiate jätkuv konkurentsivõime puudumine, nõudluse vähenemine mõnes peamises tootmisahela järgmise etapi sektoris ning suurenenud rahvusvaheline konkurents, mis on tingitud liigsest tootmisvõimsusest ja subsideeritud tootmisest kolmandates riikides. Seetõttu õhnestavad need tegurid energiamahukate tööstusharude konkurentsivõimet ning nõrgestavad Euroopa dekarboniseerimise ja vastupanuvõime eesmäärke.

Ühtekuuluvusfondidest saab juba toetada investeeringuid kliimaeesmärkidesse, nagu on sätestatud määruses (EL) 2021/1060, kuid jõupingutusi tuleks veelgi kiirendada tagamaks, et dekarboniseerimine oleks Euroopa tööstuse kasvu ja eurooplaste jõukuse liikumapanev jõud. Võttes arvesse märkimisväärseid investeerimisvajadusi dekarboniseerimise ja konkurentsivõime eesmärkide saavutamiseks, peavad liikmesriigid jätkama investeerimist projektidesse, mis aitavad otseselt kaasa kliima- ja energiasüsteemi ümberkujundamisele kooskõlas määruse (EL) 2021/1060 artiklis 6 sätestatud nõuetega, mida kohaldatakse jätkuvalt kliimaga seotud investeeringute taseme säilitamiseks.

STEPi kohaldamisalasse kuuluvaid projekte tuleks toetada kõigis piirkondades, sealhulgas liidu liikmesriikide enam arenenud piirkondades, mille SKP elaniku kohta ületab ELi keskmist, niivõrd kui see on lubatud riigiabi eeskirjadega, nagu on sätestatud aluslepingu artiklites 107 ja 108, eelkõige niipalju, kui sellised investeeringud aitavad kaasa liidu strateegiliste eesmärkide saavutamisele, mis on sätestatud kohaldatavates suunistes, nagu tulevane puhta tööstuse riigiabi raamistik (praegu toimub avalik konsultatsioon) ja üleeuroopalist huvi pakkuvate tähtsate projektide teatis¹.

Lisaks tuleks kaotada muud STEPi piirangud, mis on seotud ümberplaneerimiseks ette nähtud 20 % ERFi eraldiste ülemmääraga, samuti tuleks välja jätta STEPi muudatuste esitamise tähtaeg ning täiendada ühekordsed eelmaksed. See peaks samuti aitama edendada investeeringuid innovaatilistesse puhastesse tehnoloogiatesse (tootmissuutlikkus ja kasutuselevõtt), mis on olulised puhta tööstuse kokkuleppe eesmärkide saavutamiseks, ning samuti muudesse olulistesse toetusvaldkondadesse, mille jaoks STEP pakub olulisi stiimuleid.

Oluline on tunnustada ja tugevdada suuretevõtete rolli regionaalarengus, kuna nad suunavad teadusuuringuid, innovatsiooni, teadmisi ja tehnosiiret teistele ettevõtetele ning loovad nõudlust ja töökohti kogu tarneahelas. Selleks et maksimeerida ELi toetuse mõju majanduskasvu ja konkurentsivõime suurendamiseks, teeb komisjon ühtlasi ettepaneku laiendada ERFi võimalusi toetada tootlikke investeeringuid muudesse ettevõtetesse kui VKEd, juhul kui rahalisi vahendeid kasutatakse 1) STEPi eesmärkide saavutamisele kaasa aitavate investeeringute toetamiseks, 2) kaitsevõime suurendamiseks, 3) kaitseprojektide toetamiseks ning 4) dekarboniseerimise ning tootmisprotsesside ja toodete ringluse toetamisega seotud tööstuse kohandamise hõlbustamiseks, näiteks autotööstuses ja energiamahukates tööstusharudes, riigiabi eeskirjadega lubatud ulatuses. Toetada võib ka investeeringuid muude ettevõtete kui VKEde projektidesse, mis osalevad otseselt sellistes üleeuroopalist huvi pakkuvates tähtsates projektides, mille komisjon on ELi toimimise lepingu artikli 107 lõike 3 punkti b kohaselt heaks kiitnud kooskõlas teatisega C(2021) 8481. Õiglase Ülemineku Fondi raames tuleks selliste ettevõtete toetamist veelgi hõlbustada, nõudmata selleks puudujääkide analüüsi. Seepärast tehakse ettepanek, et liikmesriikidel lubataks kooskõlas riigiabi eeskirjadega anda ERFist toetust projektidele, mis osalevad otseselt komisjoni poolt Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 107 lõike 3 punkti b ja teatise C(2021) 8481 kohaselt heaks kiidetud üleeuroopalist huvi pakkuvates tähtsates projektides.

Selleks et veelgi võimendada ELi juhtprogrammi „InvestEU“, mille eesmärk on hoogustada investeeringuid strateegilistesse ja elutähtsatesse tööstusharudesse, ja arendada õigusaktidega juba ette nähtud vahendite ümberpaigutamise võimalusi, teeb komisjon ettepaneku võimaldada vahendite ümberpaigutamist ERFist ja Ühtekuuluvusfondist InvestEU liikmesriikide osadesse, et rakendada uut InvestEU rahastamisvahendit ühtekuuluvuspoliitika eesmärkide saavutamiseks.

Kaitse ja julgeolek

Arvestades, et sellist geopoliitilist ebastabiilsust ei ole aastakümneid kogetud, peab Euroopa Liit nüüd tegema olulisi otsuseid, et tagada oma valmisolek ja julgeolek. Heidutusvõime tagamiseks peab Euroopa olema valmis jõudma uude ajastusse, suurendades märkimisväärselt oma toetust kaitsevõime arendamisele, sõltuvuse vähendamisele, taristu kerksusele ja ELi

¹ Teatis kriteeriumide kohta, mis võimaldavad analüüsida üleeuroopalist huvi pakkuvate tähtsate projektide elluviimise toetamiseks antava riigiabi kokkusobivust siseturuga (ELT C 528, 30.12.2021, lk 10).

kaitsetööstuse konkurentsivõimele. Selliste jõupingutuste abil on liidul võimalik toetada viivitamata Ukrainat, tagades samal ajal Euroopa pikaajalise stabiilsuse.

Komisjon on teinud Euroopa Ülemkogule ettepaneku 800 miljardi euro suuruse kava „REARM Europe“ kohta, aktiveerides kõik olemasolevad finantshoovad, et kiiresti ja märkimisväärselt toetada investeringuid Euroopa kaitsevõimesse. Nende hoobade abil saab liidu eelarve sellele ühisele jõupingutusele veelgi kaasa aidata uue sihtotstarbelise kaitsevahendi ja Euroopa kaitsetööstuse programmi (EDIP) tugevdamise kaudu.

Selleks et neid tööriistu täiendada ja veelgi motiveerida liikmesriike otseselt toetama kaitseinvesteringuid, on oluline, et ühtekuuluvuspoliitika rahalisi vahendeid saaks kiiresti kasutusele võtta. Need investeringud tugevdavad vastupanuvõimet ja ELi konkurentsivõimet, edendades samal ajal regionaalarengut ja majanduskasvu. Samuti lahendatakse topeltülesannet, millega seisavad silmitsi Venemaa, Valgevene ja Ukrainaga piirnevad liidu piirkonnad: tugevdada julgeolekut, elavdades samal ajal oma majandust.

Selleks et luua raamistik, mis võimaldab paindlikkust ja rahalist toetust, teeb komisjon ettepaneku luua ERFi toetuse praeguse kohaldamisala raames kaks uut erieesmärki. Esimene uus erieesmärk võimaldab liikmesriikidel tööhõivesse ja majanduskasvu investeerimise eesmärgi alla kuuluvate 2021.–2027. aasta programmide raames vabatahtlikult ümberplaneerida summasid, millega suurendatakse kaitsektori ettevõtete tootmisvõimsust, ilma et oleks piiratud ettevõtte geograafiline asukoht või suurus. Tulusad ja kõigis ELi piirkondades tehtavad investeringud ettevõtetesse, mis ei ole VKEd, peaksid samuti saama EDIPi raames rahalist toetust ühist huvi pakkuvatele kaitsetööstuse projektidele ning tugevdama Euroopa üldist kaitse- ja valmisolekuvõimet. Teine uus kaitsealane erieesmärk aitab ehitada kerkset kaitse- või kahesuguse kasutusega taristut, et edendada ELis sõjaväelist liikuvust. Need erieesmärgid aitavad ka idapiirialasid.

Tehakse ettepanek, et liikmesriigid saaksid kavandatud raamistiku kasutamisel kasu täiendavast ühekordsest eelmaksest, mis moodustab 30 % eraldiseisva prioriteedi raames kavandatud summadest, ja võimaluse kohaldada mõlema erieesmärgi puhul kuni 100 % liidupoolset rahastamist, tingimusel et programmi muudatus esitatakse 2025. aastal.

Taskukohased eluasemed (sh sotsiaaleluruumid)

Eluasemehinnad ja üürid on viimastel aastatel märkimisväärselt tõusnud. Samal ajal ei ole palgad tõusnud samas tempos. Sellised ebaühtlased suundumused on suurendanud lõhet taskukohaste eluasemete kättesaadavuse ja elanikkonna vajaduste vahel.

Keskmiised eluasemehinnad langesid pärast 2008. aasta majanduslangust, kuid on alates 2013. aastast kogu ELis pidevalt tõusnud. Kokku kallinesid eluasemed ELis ajavahemikul 2013. aastast kuni 2024. aasta kolmanda kvartalini 59 %, mis on ligikaudu kaks korda rohkem kui üldine hinnataseme tõus samal perioodil.

Eluasemehindade kasvuga ei ole kaasnenud vastavat palgatõusu, mis on põhjustanud märkimisväärselt survet eluasemete taskukohasusele. Hinna ja sissetuleku suhe suurenes 2013.–2022. aastal rohkem kui 15 protsendipunkti ning hoolimata mõningasest langusest 2023. aastal on see endiselt üle pikaajalise keskmise.

Kuigi probleemi ulatus on riigiti ja piirkonniti erinev, on selle mõju laialt levinud. Suurte eluasemekulude tõttu peavad paljud leibkonnad kulutama ebaproportsionaalselt suure osa oma sissetulekust üürile või hüpoteekidele ja seetõttu jääb vähem selliste vajaduste katteks nagu toit, tervishoid ja haridus. See toob omakorda kaasa vaesusesse sattumise ohu. 2023. aastal kulutas üks kolmest vaesuse ohus olevast leibkonnast 40 % või rohkem kodumajapidamise kasutatavast tulust eluasemele. Eluasemehinnad erinevad ka linnade ja linnaväliste piirkondade lõikes. Eluasemehinnad protsendina sissetulekust on kõrgemad ja on alates 2015.

aastast pidevalt tõusnud suurlinnades ja muudes linnapiirkondades, samas kui teistes piirkondades on need püsinud stabiilsena. Nende arvude sotsiaalne mõju on laiem, kui arvestada, et need hõlmavad ka ühiselamukohtade vähesust ja tulevastele noortele peredele sobivate majutuskohtade puudumist.

Piisavate taskukohaste eluasemete puudumine paneb üha rohkem leibkondi tõsisesse raskustesse, kuid sellel on ka konkurentsivõime aspekt. Euroopa ettevõtetel on mõnes piirkonnas probleeme töötajate leidmisega, sest nendes piirkondades on eluaseme- ja elamiskulud sissetulekutega võrreldes ebaproportsionaalselt suured. Kõrged hinnad tekitavad probleeme ka teatavate linnade avalike teenuste jaoks, kuna raske on leida esmatähtsaid avaliku sektori töötajaid (õpetajad, meditsiiniõed, politseinikud jne).

Seda arvesse võttes pannakse komisjoni poliitilistes suunistes eluasemepoliitikale suurt rõhku, pakkudes tulevase Euroopa taskukohaste eluasemete kava raames välja kooskõlastatud lähenemisviisi. Selle üldise eesmärgi osana teeb komisjon ettepaneku vähendada kasvavat investeringute puudujääki taskukohastes eluasemetesse, võimaldades liikmesriikidel oma 2021.–2027. aasta programmide raames ümberplaneerida summasid, et toetada investeringuid, millega edendatakse taskukohaste eluasemete kättesaadavust. Algatuse „Uus Euroopa Bauhaus“ raames tehtavate investeringute puhul tuleks neid uusi võimalusi täielikult ära kasutada.

Samal ajal tuleb tagada, et eluasemed oleksid kliimakerksed.

Komisjon teeb ettepaneku lisada vastavad täiendavad erieesmärgid kolme poliitikaeesmärgi alla, võimaldades seega liikmesriikidele ja piirkondadele paindlikkust sõltuvalt nende programmitöö struktuurist ja elamumajandusmeetmete fookusest.

Selleks et stimuleerida programmide prioriteetide muutmist ja kasutuselevõttu ning ilma et see piiraks riigiabi eeskirjade järgimist, tehakse ettepanek, et liikmesriigid saaksid kavandatud raamistiku kasutamisel kasutada 100 % liidu rahastust ja eelmakseid 30 % ulatuses eraldiseisva prioriteedi raames kavandatud summadest. Investeringute mõju suurendamiseks võimaldab sekkumiste kohaldamisala nüüd hõlmata ühtekuuluvuspoliitika reformide rakendamise seotud meetmeid, tingimusel et programmi muudatus esitatakse 2025. aastal.

Juurdepäas veele, kestlik veemajandus ja veesüsteemide kerksus

Vesi on inimeste toidu-, energia- ja majandussüsteemide julgeoleku jaoks eluliselt tähtis ressurss, kuid nii ELi kui ka üleilmsel tasandil seisavad veevarud silmitsi suureneva survega. Tõhus veemajandus on oluline rahvatervise ja keskkonna kaitsmiseks ning ELi majandusliku konkurentsivõime säilitamiseks. Halb majandamine, sealhulgas liigne tarbimine ja reostus, pärsivad üha enam elutähtsaid sektoreid, nagu põllumajandus, energeetika, tootmine ja transport. EL seisab silmitsi kliimamuutuste kasvava mõjuga, mis süvendab praegust survet vee kvaliteedile, vee kogusele ja mereökosüsteemidele. Sellega seoses on kiiresti vaja tõhustada vee- ja merekaitsealaste õigusaktide rakendamist ning parandada veekasutuse tõhusust, tegelda veenappusega ja liikuda veesüsteemide kerkse Euroopa suunas, mis nõuab märkimisväärseid jõupingutusi ja investeringuid. ELi veesektor ja sinise majanduse sektor on paljudes piirkondades olulised majandussektorid, mis edendavad innovatsiooni ja jätkusuutlikkust ning kaitsevad rahvatervist, pakkudes näiteks täiustatud lahendusi, nagu magestamine, veepuhastus, vee korduskasutamine, sinine biotehnoloogia jne. Üleilmne juhtpositsioon veetehnoloogia valdkonnas suurendab ELi ekspordipotentsiaali ja loob töökohti kõigis Euroopa piirkondades.

EL peab seetõttu neid ökosüsteeme ja taristuid kaitsma, suurendades investeringuid, ning kavandama veevarustust ja -taristut, et tagada meie kodanikele ja ühiskonnale igas olukorras juurdepäas veele ja veega varustatus.

EL on loonud kestliku ja turvalise veemajanduse tarbeks tugeva õigusraamistiku, kuid selle rakendamisel on oluline teha täiendavaid edusamme ning viivitamata oleks vaja võtta otsustavamaid meetmeid. Sel põhjusel esitab EL 2025. aasta esimesel poolal ELi veesüsteemide kerksuse strateegia. Kooskõlas ELi kriisivalmiduse strateegiaga nõuab veesüsteemide kerksus üleminekut reageerivalt kriisiohjelt ennetavale, riskipõhisele juhtimisele ja suuremale valmisolekule.

Ajavahemikul 2021–2027 investeeritakse ühtekuuluvuspoliitika programmide raames peaaegu 13 miljardit eurot veeteenustesse ning reovee paremasse kogumisse ja puhastamisse. Kuid piisavate edusammude tagamiseks on vaja avaliku ja erasektori lisapingutusi. Seepärast teeb komisjon ettepaneku muuta veemajandusega seotud erieesmärgi (poliitikaeesmärk nr 2) (tagada keskkonnahoidlikum, vähese CO₂ heitega majanduselt CO₂-neutraalsele majandusele üleminev ja vastupanuvõimeline Euroopa, edendades õiglast üleminekut puhtale energiale, rohelist ja siniseid investeeringuid, ringmajandust, kliimamuutuste leevendamist ja nendega kohanemist, riskiennetust ja -juhtimist ning säästvat linnalist liikumiskeskonda) sõnastust.

Tuleks stimuleerida ühtekuuluvuspoliitika investeeringuid kestlikesse ja turvalistesse investeeringutesse, eelkõige selleks, et aidata kaasa veemajanduse kerkse ühiskonna ülesehitamisele, suurendades veekogude taastamist, kasutades looduspõhiseid lahendusi üleujutusohu vähendamiseks ja suurendades ökosüsteemide võimet vett koguda, parandades veevõtu kontrolli ning suurendades veesüsteemi tõhusust ja taaskasutust, laiendades veetaristu digiteerimist, leevendades põua ja kõrbestumise ning üleujutuste ja äärmuslike ilmastikunähtuste mõju ning järgides vee raamdirektiivi, põhjavee, asulareovee töötlemise ja keskkonnakvaliteedi standardite direktiivi. Tehakse ettepanek, et liikmesriigid saaksid kavandatud raamistiku kasutamisel kasutada liidupoolset rahastamist kuni 100 % ja eelmakseid 30 % ulatuses selle uue erieesmärgi jaoks eraldiseisva prioriteedi raames kavandatud summadest.

Energiasüsteemi ümberkujundamine

Veel üks valdkond, kus ühtekuuluvuspoliitika investeeringud aitavad kaasa ELi prioriteetide saavutamisele, on kliimameetmed ja kliimapööre, millesse poliitika raames investeeritakse üle 110 miljardi euro. Võttes arvesse kliimapöördega seotud märkimisväärseid investeeringuvajadusi, peavad liikmesriigid jätkama jõupingutusi, et järgida fondide kliimaeesmärke.

Selleks et suurendada energiapuhastust ja kiirendada üleminekut kogu liidus ning edendada puhast liikuvust, tuleks luua uus erieesmärk, et edendada ERFi ja Ühtekuuluvusfondi vahendite abil võrkudevahelisi ühendusi ja nendega seotud ülekandetaristut ning laadimistaristu kasutuselevõttu.

Selleks et kiirendada tööstuse, eelkõige energiamahukate sektorite energiasüsteemi ümberkujundamist, mis on vajalik ELi kliimaeesmärkide saavutamiseks ning ELi konkurentsivõime ja vastupanuvõime tagamiseks, teeb komisjon ettepaneku laiendada ERFi toetuse ulatust selliste projektide dekarboniseerimisele, mis on välja valitud liidu vahendite raames, eelkõige projektidele, mis on seotud kütistega, millele on antud ELi heitkogustega kauplemise süsteemi (HKS) innovatsioonifondi raames suveräänsusmargis, ning vähendada halduskontrolle sarnase toetuse puhul Õiglase Ülemineku Fondist.

Konkurentsivõime tagamiseks on oluline suurendada kliimakerksust. Kooskõlas ELi kriisivalmiduse strateegia ning lõimitud valmisoleku ja turvalisuse kontseptsiooniga on äärmiselt oluline tagada nõuetekohasel kliima modelleerimise andmetel põhinevad kestlikud ja informeeritud investeeringud, et kaitsta nii haavatavaid elanikkonnarühmi kui ka ELi majandust ja konkurentsivõimet.

Idapiirialad

Võttes arvesse idapiirialade probleeme pärast Venemaa agressiooni Ukraina vastu, tuleks tööhõivesse ja majanduskasvu investeerimise eesmärgi alla kuuluvatele programmidele, mis on suunatud NUTS 2. tasandi piirkondadele, millel on piirid Venemaa, Valgevene või Ukrainaga, anda võimalus teha ühekordseid eelmakseid 9,5 % ulatuses programmieraldisest ja kasutada 100 % liidu rahastust.

Suurem paindlikkus ja lihtsustamine investeringute kiirendamiseks

2021.–2027. aasta programmitöö perioodi keskel on liikmesriikide poolt komisjonilt taotletud maksete tase madal, mis on tingitud mitmest tegurist: poliitikavaldkonda reguleerivate määruste hilinenud vastuvõtmine; vajadus seista silmitsi järjestikuste kriisidega alates COVID-19 pandeemiast kuni Ukraina-vastase sõja ja energiakriisini; surve eelmise programmitöö perioodi lõpetamiseks ning taasterahastu „NextGenerationEU“ vahendite rakendamise prioriteediks seadmine, arvestades nende lühemat rakendamise ajakava. Kõik see on omakorda pannud liikmesriikide ametiasutuste haldussuutlikkuse pinge alla investeringute kavandamisel ja kiirel elluviimisel. Vaatamata eelmisel aastal toimunud kiirenemisest, kui projektide valimine moodustas peaaegu 40 % eraldistest, peaks ühtekuuluvuspoliitika rakendamine kiiresti hoogustuma olukorras, kus liit seisab silmitsi mitmesuguste uute probleemidega, mis nõuavad kiiret reageerimist. Seepärast teeb komisjon ettepaneku meetmeteks, mille eesmärk on veelgi suurendada paindlikkust ja lihtsustada ühtekuuluvuspoliitika toetuse kasutamist investeringute kiirendamiseks.

- Selleks et vältida programmi rakendamisega viivitamist riiklike eelarvepiirangute tõttu ja suurendada liikmesriikide finantssuutlikkust uute esilekerkivate probleemide lahendamiseks, teeb komisjon ettepaneku näha 2026. aastal ERFist ja Ühtekuuluvusfondist ette ühekordsed 4,5 % eelmaksed kõigile programmidele, mille vahenditest vähemalt 15 % paigutatakse vahehindamise käigus ümber uutele prioriteetidele. Tehakse ettepanek suurendada eelmaksete osakaalu 2026. aastal 9,5 %-ni tööhõivesse ja majanduskasvu investeerimise eesmärgi alla kuuluvate programmide puhul, mis hõlmavad üht või mitut Venemaa, Valgevene või Ukrainaga piirnevat NUTS 2. tasandi piirkonda. Vältimaks olukorda, et viivitused ja sellega kaasnev vahendite kaotuse oht vähendavad soovi teha programmi muudatusi, ja selleks, et tagada asjaomaste meetmete nõuetekohane rakendamine, teeb komisjon ettepaneku pikendada ERFi ja Ühtekuuluvusfondi vahendite kasutamise tähtaega ning pikendada abikõlblikkuse lõppkuupäeva veel ühe aasta võrra. Tehakse ettepanek kasutada seda paindlikkusvõimalust üksnes nende programmide puhul, mille kohta on esitatud muudatusettepanekud, mille tulemusena paigutatakse vahehindamise raames vähemalt 15 % vahendeid ümber käesolevas ettepanekus sätestatud uute prioriteetide jaoks, kui need on heaks kiidetud.
- Rahastamiskõlblikud on ka reformide ettevalmistavate meetmetega seotud kulud, sealhulgas iseseisvate reformide puhul (st nende puhul, millega ei kaasne investeringuid).
- Et veelgi suurendada koostöötet ELi poliitikavaldkondade ja vahendite vahel, tehakse ettepanek, et Õiglase Ülemineku Fond oleks hõlmatud ka kvaliteedimärgise (sealhulgas suveräänsusmärgise) mehhanismiga ja võimalusega kasutada määruse (EL) 2021/1060 kohast lihtsustatud valikumenetlust, toetades seega projekte, mis on välja valitud muude ELi vahendite raames ja millel ei ole piisavalt rahastust. Võttes arvesse suurt nõudlust innovatsioonifondi järele ja selle seniseid tulemusi selliste projektide toetamisel, mis on piisavalt küpsed ja millel on märkimisväärne

potentsiaal vähendada kasvuhoonegaaside heidet ning milles kasutatakse äärmiselt uuenduslikke tehnoloogialahendusi, protsesse või tooteid, või mille eesmärk on saavutada nende laialdane kaubanduslik kasutuselevõtt kogu ELis, teeb komisjon samuti ettepaneku viia need kooskõlla innovatsioonifondist toetatavate projektide võimalustega ja lisada vastav sihipärane säte, mis võimaldab fossiilkütuste tootmist, töötlemist, transporti, jaotamist, ladustamist või põletamist, tingimusel et neile projektidele on antud innovatsioonifondi raames suveräänsusmäärgis.

- Tunnistades linnade olulist rolli ELi eesmärkide saavutamisel, kohalike probleemide lahendamisel ning linna- ja maapiirkondade vaheliste sidemete tugevdamisel tasakaalustatud piirkondliku arengu edendamiseks, teeb komisjon ettepaneku tõhustada Euroopa linnaarengu algatust, võttes kasutusele võimaluse paigutada vahendeid ERFist ümber Euroopa linnaarengu algatusse. Kõnealuste summadega toetatakse meetmeid, mis on kasulikud vahendite ülekandmise algatanud liikmesriikidele. Ühtlasi teeb komisjon ettepaneku luua Euroopa linnaarengu algatusele kvaliteedimäärgis, millega võimaldataks ühtekuuluvuspoliitika programmide raames toetada Euroopa linnaarengu algatuse projekte, mis on välja valitud, kuid mida ei ole olnud võimalik rahastada ebapiisavate vahendite tõttu. Liikmesriikidel oleks ka võimalus kanda ERFi vahendeid oma tööhõivesse ja majanduskasvu investeerimise eesmärgi programmidele üle piirkondadevaheliste innovatsiooniinvesteeringute instrumenti ning seega oleks neil suurem paindlikkus vahendite kasutamisel. Need ümberpaigutused toimuvad samas fondis, ERFis, ja seetõttu tehakse ettepanek mitte arvestada neid määruse (EL) 2021/1060 artiklis 26 sätestatud ülemmäärade hulka.

Selleks et lihtsustada Õiglase Ülemineku Fondi edukat ja tulemuslikku rakendamist, teeb komisjon ettepaneku kaotada praegused piirangud, mida kohaldatakse õiglase ülemineku kavade näitajate eesmärkide muutmise suhtes pärast nende muutmist vahehindamise järel. Need piirangud võib kõrvaldada üksnes juhul, kui need ei mõjuta üleminekut kliimanetraalsusele ja fossiilkütuste järkjärgulise kaotamise kohustusi.

- **Kooskõla poliitikavaldkonnas praegu kehtivate õigusnormidega**

Ettepanek on kooskõlas ühtekuuluvuspoliitika fondide eesmärkidega ning piirdub määruste (EL) 2021/1058 ja (EL) 2021/1056 sihipärase muutmisega.

- **Kooskõla muude liidu tegevuspõhimõtetega**

Ettepanekus piirdatakse määruste (EL) 2021/1058 ja (EL) 2021/1056 sihipärase muutmisega ning säilitatakse kooskõla muude liidu tegevuspõhimõtetega.

2. ÕIGUSLIK ALUS, SUBSIDIAARSUS JA PROPORTSIONAALSUS

- **Õiguslik alus**

Ettepanek põhineb Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklitel 175, 177, 178 ja 322.

- **Subsidiaarsus (ainupädevusse mittekuuluva valdkonna puhul)**

Selleks et julgustada liikmesriike viima oma ühtekuuluvuspoliitika programmid paremini kooskõlla ELi uute prioriteetidega, tagades samal ajal suurema paindlikkuse ja lihtsustamise investeeringute kiirendamiseks, tehakse ettepanek muuta määrusi (EL) 2021/1058 ja (EL) 2021/1056. Sama tulemust ei ole võimalik saavutada liikmesriikide tasandil võetavate meetmetega.

- **Proportsionaalsus**

Ettepaneku eesmärk on motiveerida liikmesriike viima oma ühtekuuluvuspoliitika programmid paremini kooskõlla ELi uute prioriteetidega ning pakkuda suuremat paindlikkust ja lihtsustamist investeringute kiirendamiseks. Meetmed ei lähe kaugemale sellest, mis on vajalik nende eesmärkide saavutamiseks.

- **Vahendi valik**

Määrus on asjakohane vahend, kuna sellega nähakse ette toetuse suhtes vahetult kohaldatavad normid.

3. JÄRELHINDAMISE, SIDUSRÜHMADEGA KONSULTEERIMISE JA MÕJU HINDAMISE TULEMUSED

- **Praegu kehtivate õigusaktide järelhindamine või toimivuse kontroll**

ei kohaldata

- **Konsulterimine sidusrühmadega**

ei kohaldata

- **Ekspertiarvamuste kogumine ja kasutamine**

ei kohaldata

- **Mõjuhindang**

Määruse (EL) 2021/1058 ja määruse (EL) 2021/1056 muutmise ettepanekute ettevalmistamiseks viidi läbi mõjuhindang. Piiratud ja sihipärased muudatused ei vaja eraldi mõjuhindangut.

- **Õigusnormide toimivus ja lihtsustamine**

ei kohaldata

- **Põhiõigused**

ei kohaldata

4. MÕJU EELARVELE

Ettepanek käsitleb perioodi 2021–2027 ühtekuuluvuspoliitika programme ja sellega kaasnevad täiendavad eelmaksed, mis tehakse ERFist 2026. aastal. Need täiendavad eelmaksed toovad maksete assigneeringud varasemaks ehk 2026. aastasse, võrreldes stsenaariumiga, et poliitikat ei muudeta, ning on ajavahemikul 2021–2027 eelarve suhtes neutraalsed. Ettepaneku hinnangulise kasutuselevõtmise põhjal on 2026. aastal tehtavate täiendavate eelmaksete kogusumma 16,1 miljardit eurot. Samal ajal, võttes arvesse makseprognoose ja eelarve täitmise muutusi, on netomõju eelarvele hinnanguliselt 3,6 miljardit eurot, mis lisatakse 2026. aasta eelarveprojektile. Võimalus taotleda suuremat liidu rahastamismäära investeringuteks kaitse, eluasemetesse, veesüsteemide kerksusse, teatavasse energiataristusse ja idapoolseid piirialasid hõlmavatesse programmidesse toob kaasa ka maksete osalise varasema jaotamise, millele järgnevad hilisemas etapis väiksemad maksed, kuna rahastamispaketti tervikuna ei muudeta. Iga-aastase kaasrahastamise määra

suurendamise tegelik mõju eelarvele sõltub sellest, kuidas liikmesriigid seda kasutusele võtavad, ja maksetaotluste esitamise tempost.

Kavandatud muudatus ei too kaasa muutusi nõukogu määruse (EL, Euratom) 2020/2093 I lisas sätestatud mitmeaastase finantsraamistiku kulukohustuste ja maksete iga-aastastes ülemmäärades.

5. MUU TEAVE

• **Rakenduskavad ning järelevalve, hindamise ja aruandluse kord**

Meetme rakendamise üle tehakse järelevalvet ja sellest antakse aru määruuses (EL) 2021/1060 kehtestatud üldiste aruandlusmehhanismide raames.

• **Selgitavad dokumendid (direktiivide puhul)**

ei kohaldata

• **Ettepaneku sätete üksikasjalik selgitus**

Ettepanek hõlmab määruste (EL) 2021/1058 ja (EL) 2021/1056 muutmist seoses ERFi, Ühtekuuluvusfondi ja Õiglase Ülemineku Fondiga.

Erieesmärgid

Konkurentsivõime ja dekarboniseerimine

- Kaotatakse 20 % piirang vahendite ümberplaneerimiseks STEPi erieesmärkidele.
- ERFist ja Ühtekuuluvusfondist antakse toetust muudele ettevõtjatele kui VKEd niivõrd, kui need vastavad aluslepingu artiklites 107 ja 108 sätestatud riigiabi eeskirjadele, investeeringuteks, mis osalevad üleeuroopalist huvi pakkavas tähtsas projektis, mille komisjon on heaks kiitnud vastavalt Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 107 lõike 3 punktile b ja teatisele C(2021) 8481, või kui ettevõtted hõlbustavad tööstuse kohanemist, mis on seotud tootmisprotsesside ja toodete dekarboniseerimisega. Lisaks laiendatakse poliitikaeesmärkide nr 1 ja nr 2 kohaste STEPi erieesmärkide raames suuretegevõtete toetamise võimalust kõigile piirkondadele ulatuses, mis on riigiabi eeskirjadega lubatud.
- Liikmesriikidele tekib võimalus paigutada ERFi või Ühtekuuluvusfondi vahendeid ümber InvestEU liikmesriigi osasse, et võtta need kasutusele uues InvestEU rahastamisvahendis, nagu on ette nähtud InvestEU määruse muutmise ettepanekus (COM(2025) 84).
- Üleeuroopalist huvi pakkuvate tähtsate projektide puhul, mille komisjon on heaks kiitnud vastavalt Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 107 lõike 3 punktile b ja teatisele C(2021) 8481, lihtsustatakse valikumenetlust, kuna korraldusasutused saavad kooskõlas riigiabi eeskirjadega anda otse ERFist toetust projektidele, mis osalevad otseselt sellises heakskiidetud üleeuroopalist huvi pakkavas tähtsas projektis.
- Tagatakse, et ühtekuuluvusfondidest tehtavad investeeringud suurendavad kliimakerksust, kuna see on ka konkurentsivõime tagamise oluline osa.

Kaitse ja julgeolek

- ERFi poliitikaeesmärgi nr 1 ning ERFi ja Ühtekuuluvusfondi poliitikaeesmärgi nr 3 alla lisatakse uus erieesmärk, et toetada investeeringuid ELi kaitsevõimesse, ning muudetakse ka toetuse kohaldamisala, et võimaldada nende erieesmärkide puhul toetust ka muudele ettevõtetele kui VKEdele, niivõrd kui see on riigiabi eeskirjadega lubatud. Teine uus

kaitsealane erieesmärk poliitikaeesmärgi nr 3 all aitab edendada kerkset kaitse- või kaheksa kasutusega taristut, et edendada liidus sõjaväelist liikuvust. Lisaks programmide iga-aastastele eelmaksetele teeb komisjon erakorralise ühekordse 30 % eelmakse, mis põhineb nende erieesmärkidele eraldiseisvate prioriteetide raames eraldatud vahenditel, ning nende prioriteetide kaasrahastamise maksimummäär on 100 %.

Taskukohased eluasemed (sh sotsiaaleluruumid)

- Selleks et edendada investeeringuid taskukohastesse eluasemetesse, sealhulgas sotsiaaleluruumidesse, ja toetada sellega seotud reforme, kehtestatakse kolm uut erieesmärki ERFi jaoks ja üks Ühtekuuluvusfondi jaoks. Nende erieesmärkide puhul teeb komisjon lisaks programmide iga-aastastele eelmaksetele erakorralise ühekordse 30 % eelmakse, mis põhineb nende erieesmärkidele eraldiseisvate prioriteetide raames eraldatud vahenditel, ning nende prioriteetide kaasrahastamise maksimummäär on 100 %. Samal ajal tuleb tagada, et eluasemed oleksid kliimakerksed.
- Lisaks muudetakse Õiglase Ülemineku Fondi kohaldamisala, et võimaldada investeeringuid taskukohastesse eluasemetesse ja toetada asjakohaseid reforme ka õiglase ülemineku territoriaalsete kavade rakendamise toetamiseks.

Juurdepääs veele, kestlik veemajandus ja veesüsteemide kerksus

- Ereeesmärgi muutmine veele turvalise juurdepääsu, kestliku veemajanduse ja veesüsteemide kerksuse edendamiseks kajastab vastupanuvõimelise veemajanduse strateegilist tähtsust ELi jaoks. Selle valdkonna investeeringute kiirendamiseks teeb komisjon lisaks programmide iga-aastastele eelmaksetele erakorralise ühekordse 30 % eelmakse, mis põhineb nende erieesmärkidele eraldiseisvate prioriteetide raames eraldatud vahenditel, ning nende prioriteetide kaasrahastamise maksimummäär on 100 %.

Energiasüsteemi ümberkujundamine

- Selleks et suurendada energiajulgeolekut ja kiirendada üleminekut kogu liidus ning edendada puhast liikuvust, tuleks luua uus erieesmärk, et edendada ERFi ja Ühtekuuluvusfondi vahendite abil võrkudevahelisi ühendusi ja nendega seotud ülekandetaristut ning laadimistaristu kasutuselevõttu.

Idapiirialad

- Võttes arvesse idapiirialade probleeme pärast Venemaa agressiooni Ukraina vastu, tuleks tööhõivesse ja majanduskasvu investeerimise eesmärgi alla kuuluvatele programmidele, mis on suunatud NUTS 2. tasandi piirkondadele, millel on piirid Venemaa, Valgevene või Ukrainaga, anda võimalus teha ühekordseid eelmakseid 9,5 % ulatuses programmieraldisest ja kasutada 100 % liidu rahastust, kui programmides paigutatakse oma vahenditest ümber vähemalt 15 % äsja kehtestatud erieesmärkide ja STEPi jaoks. Kui vastav programm hõlmab kogu liikmesriigi territooriumi, tuleks seda finantspaindlikkust kohaldada üksnes juhul, kui kogu liikmesriigi territooriumi hõlmav programm on ainus programm liikmesriigis, mis hõlmab asjaomaseid NUTS 2 piirkondi.

Linnad

- Euroopa linnaarengu algatust tugevdatakse, võimaldades anda kvaliteedimärgise uuenduslikele meetmetele, mida on hinnatud ja mis vastavad kvaliteedi miinimumnõuetele, kuid mida ei olnud võimalik eelarvepiirangute tõttu rahastada, ning võimaldades liikmesriikidel eraldada osa ERFi esialgsest riiklikust eraldisest Euroopa linnaarengu algatusele. Sellist ümberpaigutamist ei arvestataks määruse (EL) 2021/1060 artiklis 26 sätestatud ülemäärade hulka.

Täiendav paindlikkus rakendamisel

Valdkondlik keskendamine

- ERFi valdkondliku keskendamise nõuded vaadatakse läbi, et võtta arvesse uusi ja muudetud erieesmärke ning STEPi määruse raames kehtestatud erieesmärke. Siiski kohaldatakse jätkuvalt määruse (EL) 2021/1060 artiklis 6 sätestatud nõudeid kliimaga seotud investeeringute puhul.

Vahehindamine

- Selleks et liikmesriigid saaksid uusi prioriteete ja paindlikkust tõhusalt ära kasutada, tehakse ettepanek lubada neil esitada oma vahehindamise ettepanek uuesti kahe kuu jooksul pärast kõnealuste regulatiivsete muudatuste jõustumist.
- Selleks et aidata kiirendada ERFi ja Ühtekuuluvusfondi rakendamist, saaksid kõik programmid, mille vahenditest vähemalt 15 % paigutatakse ümber äsja kehtestatud erieesmärkidele ja STEPile, programmi muudetud eelarve alusel ühekordsed eelmaksed 4,5 % ulatuses (v.a NUTS 2 piirkonnad, millel on piirid Venemaa, Valgevene või Ukrainaga, millel on suuremad ühekordsed eelmaksed 9,5 % ulatuses). Ühtlasi lisanduvad eespool nimetatud uute prioriteetsete valdkondadega seotud täiendavad eelmaksed.
- Lisaks pikendatakse kulude abikõlblikkuse lõppkuupäeva ühe aasta võrra ERFi ja Ühtekuuluvusfondi programmide puhul, mille puhul vähemalt 15 % rahastamispaketist suunatakse ümber uutele prioriteetsetele valdkondadele.
- Selleks et võimaldada paindlikkust kliimaalase panuse arvutamisel, võiks juhul, kui määruse (EL) 2021/1060 artikli 6 lõikes 1 osutatud kliimaalane panus on ületatud kas Ühtekuuluvusfondi või ERFi puhul, võtta sihtväärtust ületavat summat arvesse teise fondi kliimaalase panuse arvutamisel.

Täiendavad muudatused, mille eesmärk on rakendamist lihtsustada, on järgmised.

- Liikmesriikide võimalus paigutada ERFi vahendeid ümber piirkondadevaheliste innovatsiooniinvesteeringute instrumenti.
- Võimalus toetada tegevusi, mis aitavad kaasa reformide elluviimisele.
- Väljundnäitajate sihtväärtuste nõuetekohaselt põhjendatud läbivaatamine Õiglase Ülemineku Fondi programmi muutmise raames, tagades samal ajal, et sellised muudatused ei mõjuta üleminekut kliimanetraalsusele ja fossiilkütuste järkjärgulise kaotamisega seotud kohustusi.

Ettepanek:

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS

millega muudetakse määrusi (EL) 2021/1058 ja (EL) 2021/1056 seoses erimeetmetega strateegiliste probleemide lahendamiseks vahehindamise raames

EUROOPA PARLAMENT JA EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikleid 175, 177, 178 ja 322,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut,

olles edastanud seadusandliku akti eelnõu liikmesriikide parlamentidele,

võttes arvesse Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamust²,

võttes arvesse Regioonide Komitee arvamust³,

toimides seadusandliku tavamenetluse kohaselt

ning arvestades järgmist:

- (1) Viimastel aastatel on geopoliitilist dünaamikat iseloomustanud suur ebakindlus, mis nõuab ELi strateegilise autonoomia, vastupanuvõime ja valmisoleku põhjalikku ümberhindamist, ning sellest ebakindlusest tulenevad ka rohelise, sotsiaalse ja tehnoloogilise üleminekuga seotud väljakutsed. Need üheaegsed üleminekud näitavad tungivat vajadust kaotada innovatsioonilõhe, kiirendada dekarboniseerimist, et tugevdada majanduslikku konkurentsivõimet, ning kahandada sõltuvust välistest teguritest, mitmekesistades tarneahelaid ja suurendades liidus toodetud taastuvenergia mahtu ning investeringuid elutähtsatesse sektoritesse.
- (2) Ühtekuuluvuspoliitikal, mis on liidu peamine investeerimisvahend mitmeaastases finantsraamistikus, on nende prioriteetide toetamisel oluline roll. Sellega soodustatakse sihipäraseid investeringuid, mis aitavad kaasa majanduslikule, sotsiaalsele ja territoriaalsele ühtekuuluvusele ning lahendavad samas esilekerkivaid probleeme.
- (3) Ühtekuuluvuspoliitika programmide õigusraamistikuga on 2025. aastal ette nähtud vahehindamine, mis pakub õigeaegset ja ainulaadset võimalust suunata programmid ümber uute probleemide ja võimaluste käsitlemisele, kiirendada rakendamist ja suurendada nende tõhusust, et reageerida nii liidu vanadele kui ka uutele prioriteetidele.
- (4) Komisjon esitas konkurentsivõime kompassis, puhta tööstuse kokkuleppes ja taskukohase energia tegevuskavas konkreetse kava, kuidas Euroopa saaks taastada oma konkurentsivõime ja tagada kestliku heaolu. ERFist ja Ühtekuuluvusfondist juba toetatakse investeringuid kliimaeesmärkidesse, nagu on sätestatud määruises (EL) 2021/1060. Liikmesriigid peaksid siiski suurendama oma jõupingutusi tagamaks, et

² ELT C , , lk .

³ ELT C , , lk .

dekarboniseerimine on Euroopa tööstuse kasvu ja eurooplaste jõukuse liikumapanev jõud, toetades muu hulgas rohkem puhast tehnoloogiat ja puhtale energiale üleminekut, investeerides energiataristu projektidesse, mis suudavad tagada tõelise energialiidu, ning pakkudes tuge tootmisprotsesside ja toodete dekarboniseerimisele.

- (5) Võttes arvesse enneolematut geopoliitilist ebastabiilsust ja liidu vajadust tagada oma kaitse, tuleks ühtekuuluvuspoliitika rahalised vahendid kiiresti kasutusele võtta, et otseselt toetada investeeringuid kaitsevõimesse. Seepärast on vaja luua uued erieesmärgid toetuse andmiseks Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2021/1058⁴ loodud Euroopa Regionaalarengu Fondist (ERF) ja Ühtekuuluvusfondist, et rahastada kaitsesektori tööstussuutlikkust ja võimaldada investeeringuid kerkesse kaitse- või kahesuguse kasutusega taristusse, et edendada sõjaväelist liikuvust kooskõlas nende fondide kohaldamisalaga. Kaitsevõime suurendamiseks vajalik tööstussuutlikkus peaks olema seotud kaitseotstarbeliste toodete või muude kaitse otstarbel kasutatavate toodete tehnoloogilise arendamise ja tootmisega, nagu on määratletud nõukogu määruse [eelõu] [xxxx], millega luuakse rahastamisvahend „Euroopa julgeolekumeetmed (SAFE) Euroopa kaitsetööstuse tugevdamiseks“ artiklis 2, eelkõige nende toodete puhul, millele on osutatud kõnealuse määruse artiklis 1. Liikmesriike julgustatakse kasutama kehtivas õigusraamistikus ette nähtud võimalust kanda neile eelarve jagatud täitmise raames eraldatud vahendid vabatahtlikult üle otse hallatavatesse programmidesse, millel on kaitse- ja julgeolekueesmärgid. Selles kontekstis tagaksid ülekanded Euroopa ühendamise rahastu sõjaväelise liikuvuse vahenditesse koordineeritud sekkumised sõjaväelise liikuvuse koridorides, mida on rõhutatud kaitset käsitlevas valges raamatus.
- (6) Selleks et kiiresti suurendada likviidsust katmaks kõige pakilisemad vajadused, eelkõige investeeringud tõhustatud kaitsevõimesse, tuleks pakkuda täiendavaid rahastamisvõimalusi. Eelkõige on vaja ette näha täiendav ühekordne eelmakse 30 % ulatuses eraldiseisvate kaitseprioriteetide raames ERFi ja Ühtekuuluvusfondi poliitikaeesmärkidele kavandatud summadest ning võimalus kohaldada liidu kaasrahastamise määra kuni 100 %.
- (7) ERF ja Ühtekuuluvusfond juba võivad oma kohaldamisala piires toetada investeeringuid, mis aitavad kaasa Euroopa tehnoloogiaalase juhtpositsiooni tugevdamisele suunatud Euroopa strateegiliste tehnoloogiate platvormi (STEP) eesmärkide saavutamisele. Selleks et veelgi stimuleerida neis kriitilistes valdkondades ERFist ja Ühtekuuluvusfondist tehtavaid investeeringuid, tuleks kaotada piirang ERFi ja Ühtekuuluvusfondi üldisele toetusele kõnealustesse prioriteetidesse ning pikendada liikmesriikide võimalust saada asjaomaste programmimuudatuste jaoks suuremaid eelmakseid. Lisaks tuleks STEPi eesmärkide saavutamisele kaasa aitavate tootlike investeeringute rahastamise võimalusi muudes ettevõtetes kui VKEd laiendada kõikidele piirkondadele. Samuti peaksid sellised investeeringud olema võimalikud piirkondades, kus need hõlbustavad tööstuse kohanemist digipöördega, sealhulgas digivõimekust pilvandmetöötuse, tehisintellekti ja superandmetöötuse valdkonnas või tootmisprotsesside ja toodete dekarboniseerimist ja ringlust, näiteks autotööstuses või energiamahukates tööstusharudes. Ühtlasi tuleks laiendada kõigile investeeringutele võimalust, mis on ette nähtud STEPi eesmärkide saavutamisele kaasa aitavate investeeringute jaoks, et rahastada Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2021/1056⁵ loodud Õiglase Ülemineku Fondist tulusaid

⁴ ELT L 231, 30.6.2021, lk 60.

⁵ ELT L 231, 30.6.2021, lk 1.

investeeringuid muudesse ettevõtetesse kui VKEd, ilma kohustuseta puudujääkide analüüsiks ja sõltumata selle tulemustest.

- (8) Selleks et suurendada energiapuudust, kiirendada energiasüsteemi ümberkujundamist ja puhast liikuvust, tuleks STEPi ja alternatiivkütuste taristu rahastu investeeringuid täiendada, luues poliitikaeesmärgi nr 2 raames ERFile ja Ühtekuuluvusfondile uue erieesmärgi edendada võrkudevahelisi ühendusi ja nendega seotud ülekandetaristut ning laadimistaristu kasutuselevõttu. Kiirendamiseks investeeringuid neisse valdkondadesse, tuleks selle erieesmärgiga seotud prioriteetide puhul kasutada täiendavat ühekordset eelmakset, mis moodustab 30 % nende prioriteetide raames kavandatud summadest, ning võimalust kohaldada liidu kaasrahastamise määra kuni 100 %. Korraldusasutused peaksid püüdma vajaduse korral võimendada erasektori vahendite maksimaalset summat. Sellised suuremad investeeringud võimaldavad energiamahukatel sektoritel saada vähem killustatud energia siseturul juurdepääs stabiilsematele ja mitmekesisematele energiaallikatele ning tugevdada seeläbi oma kestlikkust ja konkurentsivõimet. Lisaks võimaldab ERFi toetuse laiendamine dekarboniseerimise projektidele seada energiamahukatel tööstusharudel esikohale suure mõjuga uuendused, mis on kooskõlas ELi kliimaeesmärkidega.
- (9) Üleeuroopalist huvi pakkuvad tähtsad projektid tulenevad riigiabi vahendist, mis nõuab euroopaülest koostööd uuenduslike tehnoloogiate või üleeuroopaliste taristute valdkonnas. Üleeuroopalist huvi pakkuvate tähtsate projektidega toetatakse ja edendatakse suuremahulisi piiriüleseid projekte, mida peetakse liidu majanduskasvu, innovatsiooni ja konkurentsivõime jaoks hädavajalikuks. Selleks et aidata kiirendada uute üleeuroopalist huvi pakkuvate tähtsate projektide kavandamist ja olemasolevate rakendamist, peaks ERFi toetus investeeringuteks projektidesse, mis osalevad üleeuroopalist huvi pakkuvates tähtsates projektides, mille komisjon on heaks kiitnud vastavalt Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 107 lõike 3 punktile b ja teatisele C(2021) 8481, olema lubatud kõigis piirkonnakategooriates. Lisaks tuleks komisjoni poolt heaks kiidetud üleeuroopalist huvi pakkuvat tähtsat projekti toetavate tegevuste puhul kohaldada lihtsustatud valikumenetlust.
- (10) Taskukohased eluasemed on veel üks probleem, mis on esile kerkinud hindade ja üüride märkimisväärse tõusu tõttu viimastel aastatel. Selleks et motiveerida liikmesriike ja piirkondi kahekordistama ERFi ja Ühtekuuluvusfondi vastavates kohaldamisalades tehtavaid investeeringuid taskukohaste eluasemete, sealhulgas sotsiaaleluruumide ehitamise ja renoveerimise, tuleks eri poliitikaeesmärkide raames luua uued erieesmärgid, et võimaldada paindlikkust elamumajandusmeetmete kavandamisel eraldiseisvate prioriteetide raames. Sellised prioriteetid peaksid hõlmama võimalust kohaldada liidu kaasrahastamise määra kuni 100 % ja saada täiendavat ühekordset eelmakset, mis moodustab 30 % kavandatud summadest, et leevendada koormust avaliku sektori eelarvele. Näiteks algatuse „Uus Euroopa Bauhaus“ raames tehtavate investeeringute puhul tuleks neid uusi võimalusi täielikult ära kasutada. Selliste prioriteetide raames võib toetada ka kulusid, mis tulenevad alternatiivse eluaseme ajutisest üürimisest elanikele renoveerimise ajaks, samuti eluasemega seotud reformide kulusid, näiteks ettevalmistustööd eluasemeturu reguleerimise ja lubade andmise parandamiseks kohalikul ja linna tasandil. Samuti on asjakohane täpsustada Õiglase Ülemineku Fondi toetust selles kontekstis.
- (11) Oluline roll toiduga kindlustatuse, energiavarustuskindluse ja majandussüsteemide kestlikkuse tagamisel on veel. Vesi on ka kliimakerksuse tagamise oluline aspekt. Võttes arvesse probleeme, mis tulenevad kliimamuutuste mõjust veevarudele, tuleks

julgustada täiendavaid investeeringuid veesüsteemide kerksusesse. Kiiresti on vaja tõhustada vee- ja merekaitsealaste õigusaktide rakendamist ning parandada veekasutuse tõhusust, tegelda veenappusega ja liikuda veesüsteemide kerkse Euroopa suunas. Selleks on vaja olulisi investeeringuid. Seepärast on asjakohane lisada poliitikaeesmärgi nr 2 uude erieesmärki viide veele turvalise juurdepääsu, kestliku veemajanduse ja veesüsteemide kerksuse kohta, et võimaldada ennetavat ja riskipõhist juhtimist ning suuremat valmisolekut. Selle erieesmärgi jaoks kehtestatud eraldiseisvate prioriteetide puhul tuleks samuti kasutada täiendavaid ühekordseid eelmakseid, mis moodustavad 30 % kavandatud summadest, ja võimalust kohaldada kuni 100 % kaasrahastamismäära, et stimuleerida olulisi investeeringuid selles valdkonnas.

- (12) Investeeringute tõhususe suurendamiseks on oluline võimaldada reformide rakendamisega seotud kulude tasumist ka juhul, kui sellised kulud ei ole otseselt seotud investeeringute rakendamisega.
- (13) Selleks et liikmesriigid saaksid vahehindamise raames teha sisukat ümberplaneerimist ja suunata vahendid nendele uutele liidu strateegilistele prioriteetidele, tuleks kaotada veel ühed piirangud. Valdkondliku keskendamise nõuete osas on asjakohane lubada liikmesriikidel arvestada uute strateegiliste prioriteetide jaoks kavandatud summasid, sealhulgas STEPi eesmärkide saavutamisele kaasaaitavaid summasid, nende summade hulka, mis on vajalikud valdkondliku keskendamise nõuete täitmise tagamiseks. Sellega peaks kaasnema teatav paindlikkus ERFi ja Ühtekuuluvusfondi vastava kliimaalase panuse arvutamisel, nagu on sätestatud määruse (EL) 2021/1060 artiklis 6, järgides samal ajal kõnealuse artikli üldisi nõudeid. Kiirendamiseks tööstuse dekarboniseerimist, mis on vajalik liidu kliimaeesmärkide saavutamiseks, on vaja ette näha võimalus rahastada ERFi kaudu investeeringuid, mille eesmärk on vähendada kasvuhoonegaaside heidet ka Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2003/87/EÜ⁶ I lisas loetletud tegevusalade puhul, tingimusel et neile on antud kvaliteedimärgis. Samamoodi tuleks Õiglase Ülemineku Fondi puhul lihtsustada selliste investeeringute rahastamise tingimusi. Selleks et tagada otsese ja jagatud eelarve täitmise raames antava toetuse sidusus, ei tohiks fossiilkütuste väljajätmine hõlmata tegevusi, mida on juba hinnatud otseselt hallatavate programmide raames ja millele on komisjoni delegeeritud määruse (EL) 2019/856 kohases konkursikutses antud määruse (EL) 2024/795 artikli 4 lõikes 1 määratletud suveräänsusmärgis. Samuti tuleks liikmesriikidele anda võimalus eraldada ERFist ja Ühtekuuluvusfondist vahendeid InvestEU fondi liikmesriigi osasse,⁷ et võtta need kasutusele [määruse (EL) 2021/523 artiklis 10a] sätestatud InvestEU rahastamisvahendi kaudu. Selleks et võimaldada vahehindamise raames põhjalikku ümberplaneerimist uutele strateegilistele prioriteetidele, peaksid liikmesriigid saama lisaiega, et täiendada vahehindamise tulemusi ja sellega seotud programmimuudatuste esitamist. See peaks kehtima ka Õiglase Ülemineku Fondi vahendite suhtes, kui need on lisatud programmi koos ERFi või Ühtekuuluvusfondi vahenditega.

⁶ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. oktoobri 2003. aasta direktiiv 2003/87/EÜ, millega luuakse liidus kasvuhoonegaaside lubatud heitkoguse ühikutega kauplemise süsteem ja muudetakse nõukogu direktiivi 96/61/EÜ (ELT L 275, 25.10.2003, lk 32, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2003/87/oj>).

⁷ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. märtsi 2021. aasta määrus (EL) 2021/523, millega luuakse programm „InvestEU” ja millega muudetakse määrust (EL) 2015/1017 (ELT L 107, 26.3.2021, lk 30, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/523/oj>).

- (14) Selleks et kiirendada ühtekuuluvuspoliitika programmide rakendamist üldisemalt ja tagada peamiste investeeringute rakendamiseks vajalik likviidsus, tuleks nii tööhõivesse ja majanduskasvu investeerimise eesmärgi kui ka Euroopa territoriaalse koostöö eesmärgi (Interreg) alla kuuluvatele programmidele teha ERFi ja Ühtekuuluvusfondi ühekordseid täiendavaid eelmakseid, kui ümberplaneerimine puudutab olulist osa kogu programmist. Eelmaksete protsendimäärade tuleks veelgi suurendada tööhõivesse ja majanduskasvu investeerimise eesmärgi alla kuuluvate teatavate programmide puhul, mis hõlmavad üht või mitut Venemaa, Valgevene või Ukrainaga piirnevat NUTS 2. tasandi piirkonda, võttes arvesse Venemaa Ukraina-vastase agressioonisõja kahjulikku mõju nendele piirkondadele. Selleks et stimuleerida vahehindamise raames ümberplaneerimist peamistele prioriteetidele, peaksid täiendavad eelmaksed olema kättesaadavad üksnes juhul, kui sellega seoses on saavutatud teatav künnis rahaliste vahendite ümberpaigutamiseks konkreetsetele olulistele prioriteetidele.
- (15) Võtmaks arvesse aega, mida on vaja investeeringute ümbersuunamiseks vahehindamise kontekstis, ja võimaldamaks olemasolevate vahendite parimat kasutamist, tuleks kohandada kulude rahastamiskõlblikkuse tähtaegu ja kulukohustustest vabastamise eeskirju programmide puhul, mille raames paigutatakse vahendid vahehindamise raames ümber strateegilistesse prioriteetidesse. Samuti peaks olema võimalik kohaldada maksimaalset kaasrahastamise määra kuni 100 % tööhõivesse ja majanduskasvu investeerimise eesmärgi alla kuuluvate teatavate programmide prioriteetide suhtes, mis hõlmavad üht või mitut Venemaa, Valgevene või Ukrainaga piirnevat NUTS 2. tasandi piirkonda, võttes arvesse Venemaa Ukraina-vastase agressioonisõja kahjulikku mõju nendele piirkondadele.
- (16) Vahehindamist tuleks kasutada ka selleks, et tugevdada linnade olulist rolli paljude liidu eesmärkide saavutamisel, andes liikmesriikidele võimaluse paigutada ERFi rahalisi vahendeid ümber, et tugevdada määruse (EL) 2021/1058 artiklis 12 osutatud Euroopa linnaarengu algatust. Hõlbustamiseks Euroopa linnaarengu algatuse raames kindlaks määratud peamiste uuenduslike meetmete kasutuselevõttu, tuleks ühtekuuluvuspoliitika programmide raames toetuse saamiseks kasutada lihtsustatud valikumenetlust. Liikmesriikidele tuleks anda ka võimalus kanda ERFi vahendeid oma tööhõivesse ja majanduskasvu investeerimise eesmärgi programmidele üle piirkondadevaheliste innovatsiooninvesteeringute instrumenti, millele on osutatud määruse (EL) 2021/1058 artiklis 13, et suurendada paindlikkust vahendite kasutamisel.
- (17) Rakendamise lihtsustamiseks ja investeeringute kiirendamiseks on asjakohane teha Õiglase Ülemineku Fondi kasutamist reguleerivas õigusraamistikus täiendavaid sihipäraseid muudatusi. Eelkõige tuleks Õiglase Ülemineku Fondile laiendada võimalust kasutada lihtsustatud valikumenetlust tegevuste puhul, millele on antud kvaliteedimärgis. Lisaks tuleks kõrvaldada eesmärkide läbivaatamise piirangud, et tagada muutuvate rakendamisolude kontekstis vajalik paindlikkus.
- (18) Kuna käesoleva määruse eesmärki, nimelt suunata investeeringud vahehindamise raames ümber esmatähtsatele prioriteetidele ning lihtsustada ja kiirendada poliitika elluviimist, muutes määrusi (EL) 2021/1058 ja (EL) 2021/1056, ei suuda liikmesriigid piisavalt saavutada, küll aga saab seda paremini saavutada liidu tasandil, võib liit võtta meetmeid kooskõlas Euroopa Liidu lepingu artiklis 5 sätestatud subsidiaarsuse põhimõttega. Kõnealuses artiklis sätestatud proportsionaalsuse põhimõtte kohaselt ei lähe käesolev määrus nimetatud eesmärgi saavutamiseks vajalikust kaugemale.

- (19) Määrusi (EL) 2021/1058 ja (EL) 2021/1056 tuleks seetõttu vastavalt muuta.
- (20) Võttes arvesse tungivat vajadust võimaldada hädavajalikke investeeringuid, eelkõige kaitsevõimesse pakiliste geopoliitiliste probleemide kontekstis, peaks käesolev määrus jõustuma järgmisel päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA MÄÄRUSE:

Artikkel 1

Määrust (EL) 2021/1058 muudetakse järgmiselt.

- (1) Artiklit 3 muudetakse järgmiselt.
- a) Lõiget 1 muudetakse järgmiselt:
- i) punkti a lisatakse alapunkt vii:
„vii) tööstussuutlikkuse suurendamine kahesuguse kasutuse ja kaitsevõime edendamiseks.“;
- ii) punkti b alapunkt v asendatakse järgmisega:
„v) veele juurdepääsu, kestliku veemajanduse ja veesüsteemide kerksuse edendamine.“;
- iii) lisatakse alapunktid xi ja xii:
„xi) taskukohaste eluasemete kättesaadavuse ja sellega seotud reformide edendamine;
xii) võrkudevaheliste ühenduste ja nendega seotud ülekandetaristu ning laadimistaristu kasutuselevõtu edendamine.“;
- iv) punkti c lisatakse alapunkt iii:
„iii) kerkse kaitse- või kahesuguse kasutusega taristu arendamine sõjaväelise liikuvuse edendamiseks liidus.“;
- v) punkti d lisatakse alapunkt vii:
„vii) taskukohaste eluasemete kättesaadavuse ja sellega seotud reformide edendamine.“;
- vi) punkti e esimesse lõiku lisatakse alapunkt iii:
iii) integreeritud territoriaalse arengu edendamine taskukohaste eluasemete kättesaadavuse ja sellega seotud reformide igat liiki territooriumidel väljatöötamise kaudu.“;
- vii) lõikesse 1 lisatakse järgmine lõik:
„Punkti c alapunktis iii sätestatud erieesmärgi raames toetatavad tegevused keskenduvad asjakohasel juhul esmajärjekorras ühele või mitmele neljast ELi prioriteetsest sõjaväelise liikuvuse koridorist, mille liikmesriigid on kindlaks määranud nõukogu poolt [18. märtsil 2025 viitega ST 6728/25 ADD1] vastu võetud dokumendi „Sõjaväelise liikuvusega seotud sõjalised vajadused ELi piires ja väljaspool ELi“ II lisas. Toetatavad tegevused, mis on osa kõnealustest koridoridest, peavad vastama taristunõuetele, mis on sätestatud määruse (EL) 2021/1153 artikli 12 lõikel 2 põhinevates rakendusaktides.“
- b) Lõike 1a esimene ja teine lõik asendatakse järgmisega:

„Lõike 1 punkti a alapunktis vi ja punkti b alapunktis ix osutatud erieesmärgi vahendid kavandatakse konkreetsele poliitikaeesmärgile vastavate eraldiseisvate prioriteetide raames.

Komisjon maksab 30 % eraldisest nendele prioriteetidele, nagu on sätestatud programmimuudatuse heakskiitmise otsuses, välja erakorralise ühekordse eelmaksena, mis lisandub programmi iga-aastastele eelmaksetele, mis on sätestatud määruse (EL) 2021/1060 artikli 90 lõigetes 1 ja 2 või Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2021/1059* artikli 51 lõigetes 2, 3 ja 4. Need erakorralised eelmaksed tehakse tingimusel, et programmi muudatus esitatakse komisjonile 31. detsembriks 2025. Eelmaksed makstakse välja 60 päeva jooksul alates selle komisjoni otsuse vastuvõtmisest, millega kiidetakse heaks programmi muudatus.

* Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. juuni 2021. aasta määrus (EL) 2021/1059, mis käsitleb Euroopa Regionaalarengu Fondist ja välistegevuse rahastutest toetatava Euroopa territoriaalse koostöö eesmärgi (Interreg) erisätteid (ELT L 231, 30.6.2021, lk 94, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1059/oj>).“

c) Lisatakse lõige 1c:

„1c. „Lõike 1 punkti a alapunktis vii, punkti b alapunktides v, xi, ja xii, punkti c alapunktis iii, punkti d alapunktis vii ja punkti e alapunktis iii osutatud erieesmärkide vahendid kavandatakse konkreetsele poliitikaeesmärgile vastavate eraldiseisvate prioriteetide raames.

Komisjon maksab 30 % eraldisest, mis on ette nähtud nendele prioriteetidele, nagu on sätestatud programmimuudatuse heakskiitmise otsuses, välja erakorralise ühekordse eelmaksena, mis lisandub programmi iga-aastastele eelmaksetele, mis on sätestatud määruse (EL) 2021/1060 artikli 90 lõigetes 1 ja 2. Need erakorralised eelmaksed tehakse tingimusel, et programmi muudatus esitatakse komisjonile 31. detsembriks 2025. Eelmaksed makstakse välja 60 päeva jooksul alates selle komisjoni otsuse vastuvõtmisest, millega kiidetakse heaks programmi muudatus.

Vastavalt määruse (EL) 2021/1060 artikli 90 lõikele 5 tasaarvestatakse komisjoni raamatupidamisarvestusest erakorraliste eelmaksetena makstud summa hiljemalt viimasel aruandeaastal.

Määruse (EL) 2021/1060 artikli 90 lõike 6 kohaselt kasutatakse erakorralistest eelmaksetest saadud intresse asjaomase programmi jaoks samamoodi nagu ERFi vahendeid ja need kajastatakse viimase aruandeaasta raamatupidamisarvestuses.

Kooskõlas määruse (EL) 2021/1060 artikli 97 lõikega 1 erakorralisi eelmakseid ei peatata.

Määruse (EL) 2021/1060 artikli 105 lõike 1 kohaselt peavad kulukohustustest vabastatavate summade arvutamisel arvesse võetavad eelmaksed sisaldama tehtud erakorralisi eelmakseid.

Erandina määruse (EL) 2021/1060 artiklist 112 on käesoleva artikli lõike 1 punkti a alapunktis vii, punkti b alapunktides v, xi ja xii, punkti c alapunktis iii, punkti d alapunktis vii ja punkti e alapunktis iii osutatud erieesmärgi

toetamiseks kehtestatud eraldiseisva prioriteedi maksimaalne kaasrahastamismäär 100 %.“

d) Lõige 3 asendatakse järgmisega:

„3) Ühtekuuluvusfondist toetatakse poliitikaeesmärke nr 2 ja nr 3, sealhulgas lõike 1 punkti b alapunktides x, xi ja xii ning punkti c alapunktis iii sätestatud erieesmärke, kui see on kooskõlas artiklis 6 ja artiklis 7 sätestatud toetuse kohaldamisalaga.“

e) Lõike 4 esimesse lõiku lisatakse punkt d:

„d) aidatakse kaasa reformide elluviimisele.“

(2) Artikli 4 lõige 10 asendatakse järgmisega:

„10. Käesoleva artikli lõike 6 kohaseid valdkondliku keskendamise nõudeid järgitakse kogu programmitöö perioodil, sealhulgas juhul, kui ERFi eraldised paigutatakse ümber programmi prioriteetide või programmide vahel ning vahehindamise käigus kooskõlas määruse (EL) 2021/1060 artikliga 18. Kui liikmesriik esitab kooskõlas määruse (EL) 2021/1060 artikliga 24 programmi muutmise taotluse, võib käesoleva artikli lõike 1 punkti a alapunktis vi ja punkti b alapunktis ix ning käesoleva artikli lõike 1 punkti a alapunktis vii, punkti b alapunktides v, xi, xii, punkti c alapunktis iii, punkti d alapunktis vii ja punkti e alapunktis iii osutatud erieesmärkide jaoks kavandatud summad arvestada kas poliitikaeesmärgi nr 1 või poliitikaeesmärgi nr 2 jaoks nõutavate summade hulka või jagada nende kahe vahel.“

(3) Artiklit 5 muudetakse järgmiselt.

a) Lõiget 2 muudetakse järgmiselt:

i) esimest lõiku muudetakse järgmiselt:

(1) punkt e asendatakse järgmisega:

„e) kui need aitavad kaasa käesoleva määruse artikli 3 lõike 1 punkti a alapunktides vi ja vii sätestatud poliitikaeesmärgi nr 1 erieesmärkide või artikli 3 lõike 1 punkti b alapunktis ix sätestatud poliitikaeesmärgi nr 2 erieesmärgi saavutamisele;“

(2) lisatakse punkt f:

„f) kui need aitavad kaasa üleeuroopalist huvi pakkuvale tähtsale projektile, mille komisjon on heaks kiitnud vastavalt Euroopa Liidu toimimise lepingu (ELi toimimise leping) artikli 107 lõike 3 punktile b ja teatisele C(2021) 8481, keskendudes jätkuvalt VKEdede;“

(3) lisatakse punkt g:

„g) kui need hõlbustavad tööstuse kohandamist seoses tootmisprotsesside ja toodete dekarboniseerimisega.“;

ii) teine lõik jäetakse välja.

b) Lisatakse lõiked 10 ja 11:

„10. Lisaks määruse (EL) 2021/1060 artiklis 14 sätestatud võimalustele võivad liikmesriigid asjaomaste korraldusasutuste nõusolekul eraldada ERFist ja Ühtekuuluvusfondist InvestEU fondi liikmesriigi osasse vahendeid, et kasutada neid InvestEU rahastamisvahendi kaudu, mis sätestatakse [Euroopa Parlamendi ja

nõukogu määruse (EL) 2021/523 artiklis 10a]*. Selliste eraldiste suhtes kohaldatakse määruse (EL) 2021/1060 artiklis 14 sätestatud menetlusi ja neid võetakse arvesse kõnealus artiklis sätestatud ülemmäärade arvutamisel. Määruse (EL) 2021/1060 artikli 14 kohaselt InvestEU rahastamisvahendisse eraldatud summadest tulenevad või nendega seostatavad vahendid tehakse liikmesriigile kättesaadavaks kooskõlas rahalist toetust käsitleva lepinguga ja neid kasutatakse sama eesmärgi või samade eesmärkide kohaseks toetuseks rahastamisvahendite või eelarveliste tagatiste vormis.

11. Lisaks määruse (EL) 2021/1060 artikli 73 lõikes 4 sätestatud võimalustele võib korraldusasutus otsustada anda ERFist otse toetust projektide puhul, mis osalevad otseselt üleeuroopalist huvi pakkavas tähtsas projektis, mille komisjon on ELi toimimise lepingu artikli 107 lõike 3 punkti b ja teatise C(2021) 8481 kohaselt heaks kiitnud, tingimusel et sellised tegevused vastavad määruse (EL) 2021/1060 artikli 73 lõike 2 punktides a, b ja g sätestatud nõuetele.

* Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. märtsi 2021. aasta määrus (EL) 2021/523, millega luuakse programm „InvestEU” ja millega muudetakse määrust (EL) 2015/1017 (ELT L 107, 26.3.2021, lk 30, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/523/oj>).“

(4) Artikli 7 lõiget 1 muudetakse järgmiselt.

a) Punkti b muudetakse järgmiselt:

„b) investeeringud selliste kasvuhoonegaaside heitkoguste vähendamisse, mis tulenevad direktiivi 2003/87/EÜ I lisas loetletud tegevustest, välja arvatud need investeeringud, millele on antud määruse (EL) 2021/1060 artikli 2 punktis 45 määratletud kvaliteedimärgis;“.

b) Punkti h lisatakse järgmine alapunkt iv:

„iv) investeeringud tegevustesse, millele on komisjoni delegeeritud määruse (EL) 2019/856 kohase projektikonkursi raames antud määruse (EL) 2024/795 artikli 4 lõike 1 kohane suveräänsusmärgis.“

(5) Lisatakse järgmine artikkel 7a:

„Artikkel 7a

Vaahindamise ja sellega seonduvate paindlikkusmeetmetega seotud erisätted

1. Komisjon maksab 2026. aastal 4,5 % ERFist ja Ühtekuuluvusfondist antavast kogutoetusest täiendava ühekordse eelmaksena, nagu on sätestatud programmimuudatuse heakskiitmise otsuses. Tööhõivesse ja majanduskasvu investeerimise eesmärgi alla kuuluvate programmide puhul, mis hõlmavad üht või mitut Venemaa, Valgevene või Ukrainaga piirnevat NUTS 2. tasandi piirkonda, suurendatakse seda ühekordse eelmakse määra 9,5 %-ni, tingimusel et programm ei hõlma liikmesriigi kogu territooriumi. Kui liikmesriigi NUTS 2. tasandi piirkonnad, mis piirnevad Venemaa, Valgevene või Ukrainaga, osalevad üksnes programmides, mis hõlmavad kogu selle liikmesriigi territooriumi, kohaldatakse nende programmide suhtes käesolevas lõikes sätestatud suurendatud eelmakseid.

Käesoleva lõike esimeses lõigus osutatud täiendavaid eelmakseid kohaldatakse üksnes juhul, kui vähemalt 15 % programmi rahalistest vahenditest on käesoleva määruse artikli 3 lõike 1 punkti a alapunktides vi ja vii, punkti b alapunktides v, ix, xi

ja xii, punkti c alapunktis iii, punkti d alapunktis vii ning punkti e alapunktis iii osutatud erieesmärkide jaoks vahehindamise raames ümber paigutatud ühele või mitmele eraldiseisvale prioriteedile, tingimusel et programmi muudatus esitatakse 31. detsembriks 2025.

Liikmesriigile makstavad eelmaksed, mis tulenevad programmi muutmisest vastavalt teises lõigus osutatud prioriteedile ümberpaigutamisele, loetakse määruse (EL) 2021/1060 artikli 105 kohaselt kulukohustustest vabastatavate summade arvutamisel 2025. aastal tehtud makseteks, tingimusel et programmi muutmise taotlus esitati 2025. aastal.

2. Erandina määruse (EL) 2021/1060 artikli 63 lõikest 2 ja artikli 105 lõikest 2 on kulude rahastamiskõlblikkuse, kulude hüvitamise ja kulukohustustest vabastamise tähtaeg 31. detsember 2030. Seda erandit kohaldatakse üksnes juhul, kui programmi muudatused, millega vähemalt 15 % programmi rahalistest vahenditest on käesoleva määruse artikli 3 lõike 1 punkti a alapunktides vi ja vii, punkti b alapunktides v, ix, xi ja xii, punkti c alapunktis iii, punkti d alapunktis vii ning punkti e alapunktis iii osutatud erieesmärkide jaoks vahehindamise raames ümber paigutatud ühele või mitmele eraldiseisvale prioriteedile, on heaks kiidetud.

3. Liikmesriigid võivad määruse (EL) 2021/1060 artikli 24 kohastes programmi muutmise taotlustes taotleda tööhõivesse ja majanduskasvu investeerimise eesmärgi raames kavandatud ERFi vahendite ümberpaigutamist käesoleva määruse artiklis 12 osutatud Euroopa linnaarengu algatusse ja artiklis 13 osutatud piirkondadevaheliste innovatsiooniinvesteeringute instrumenti. Ümberpaigutatud vahendeid kasutatakse asjaomase liikmesriigi huvides. Selliseid ümberpaigutamisi ei käsitata ümberpaigutamistena määruse (EL) 2021/1060 artikli 26 tähenduses.

4. Erandina määruse (EL) 2021/1060 artiklist 112 on tööhõivesse ja majanduskasvu investeerimise eesmärgi alla kuuluvate programmide, mis hõlmavad üht või mitut Venemaa, Valgevene või Ukrainaga piirnevat NUTS2 piirkonda, prioriteetide maksimaalne kaasrahastamismäär 100 %. Kõrgemat kaasrahastamise määra ei kohaldata programmide suhtes, mis hõlmavad kogu asjaomase liikmesriigi territooriumi, välja arvatud juhul, kui need piirkonnad osalevad üksnes programmides, mis hõlmavad kogu asjaomase liikmesriigi territooriumi. Erandit kohaldatakse ainult juhul, kui vähemalt 15 % programmi rahalistest vahenditest on käesoleva määruse artikli 3 lõike 1 punkti a alapunktides vi ja vii, punkti b alapunktides v, ix, xi ja xii, punkti c alapunktis iii, punkti d alapunktis vii ning punkti e alapunktis iii osutatud erieesmärkide jaoks vahehindamise raames ümber paigutatud ühele või mitmele eraldiseisvale prioriteedile, tingimusel et programmi muudatus esitatakse 31. detsembriks 2025.

5. Lisaks iga programmi vahehindamise tulemustele, mis tuleb esitada vastavalt määruse (EL) 2021/1060 artikli 18 lõikele 2, võivad liikmesriigid kahe kuu jooksul pärast määruse (EL) XXXX/XXXX [käesolev määrus] jõustumist esitada uuesti täiendava hindamise ja sellega seotud programmi muutmise taotlused, võttes arvesse määrusega (EL) XXXX/XXXX [käesolev määrus] kehtestatud erieesmarke. Kohaldatakse määruse (EL) 2021/1060 artikli 18 lõikes 3 sätestatud tähtaegu.

6. Kui määruse (EL) 2021/1060 artikli 6 lõikes 1 osutatud Ühtekuuluvusfondist kaetav kliimaalane panus oleks suurem kui sihtväärtus, mis on 37 % fondist saadud kogueraldisest, võib nimetatud sihtväärtust ületavat summat võtta arvesse ERFist kaetava kliimaalase panuse arvutamisel, mille puhul on sihtväärtuseks seatud 30 % fondist saadud kogueraldisest. Summasid, mis ületavad ERFist kaetava kliimaalase

panuse sihtväärtust, mis on 30 % fondist saadud kogueraldisest, võib võtta arvesse Ühtekuuluvusfondist kaetava kliimaalase panuse arvutamisel.“

(6) Artiklisse 12 lisatakse lõige 4:

„4. Komisjon võib anda kvaliteedimärgise uuenduslikele meetmetele, mida on hinnatud Euroopa linnaarengu algatuse projektikonkursi raames ja mis vastavad selle konkursi kvaliteedi miinimumnõuetele, kuid mida ei saa eelarvepiirangute tõttu selle projektikonkursi raames rahastada.

Kvaliteedimärgise kohaldamisel peetakse Euroopa linnaarengu algatust veel üheks liidu allikaks, mis erineb määruse (EL) 2021/1060 artikli 7 kohaselt rakendatavatest ja ettevalmistatud programmidest.“

(7) I lisa tabelit 1 muudetakse järgmiselt:

a) poliitikaeesmärgi nr 1 alla lisatakse järgmine rida:

	„vii) Tööstussuutlikkuse suurendamine kahesuguse kasutuse ja kaitsevõime edendamiseks	Mis tahes erieesmärkide i ja iii puhul loetletud RCO 128 – toetatavad ettevõtjad, kes on peamiselt seotud kahesuguse kasutuse ja kaitsevõime edendamisega (RearmEU) – ettevõtjad	Mis tahes erieesmärkide i ja iii puhul loetletud RCR“;
--	--	--	--

b) poliitikaeesmärgis nr 2 asendatakse erieesmärki v käsitlev rida järgmisega:

	„v) Veele juurdepääsu, kestliku veemajanduse ja veesüsteemide kerksuse edendamine;“	RCO 130 – ühisveevärgi jaotussüsteemide uute või uuendatud torude pikkus – km RCO 31 – üldkasutatava reoveevõrgu uute või uuendatud torude pikkus – km RCO 32 – uus või uuendatud reoveekäitlusvõimsus – inimekvivalent	RCR 41 – täiustatud ühisveevärgiga ühendatud elanikkond – inimesed RCR 42 – vähemalt ühisveevärgi teisese reoveekäitluse seadmetega ühendatud elanikkond – inimesed RCR 43 – veekadu
--	---	---	--

			ühisveevärgi jaotussüsteemides – kuupmeetrit aastas“;
--	--	--	---

c) poliitikaeesmärgi nr 2 alla lisatakse järgmised read:

	„xi) Taskukohaste eluasemete kättesaadavuse ja sellega seotud reformide edendamine	RCO 18 – parema energiatõhususega taskukohased eluasemed – eluruumid RCO 65 – uute või ajakohastatud taskukohaste eluasemete ja sotsiaaleluruumide mahutavus – inimesed RCO 130 – taskukohaste eluasemete ja sotsiaaleluruumidega seotud reformid – arv	RCR 26 – aastane primaarenergia tarbimine (millest: taskukohased eluasemed, üldkasutatavad hooned, ettevõtted, muu) – MWh aastas RCR 29 – hinnangulised kasvuhoonegaaside heitkogused – tonni CO ₂ -ekvivalenti aastas RCO 67 – uute või ajakohastatud taskukohaste eluasemete ja sotsiaaleluruumide iga-aastased kasutajad – kasutajat aastas
	xii) Võrkudevaheliste ühenduste ja nendega seotud ülekandetaristu ning laadimistaristu kasutuselevõtu edendamine	RCO 59 – alternatiivkütuste taristu (tankimis-/laadimispunktid) RCO 131 – energia ülekandevõrgu liinid ja võrkudevahelised ühendused – äsja ehitatud või täiustatud“;	

d) poliitikaeesmärgi nr 3 alla lisatakse järgmine rida:

	„iii) Kerkse kaitse- või kahesuguse kasutusega taristu arendamine	Mis tahes erieesmärkide i ja ii puhul loetletud	Mis tahes erieesmärkide i ja ii puhul loetletud
--	---	---	---

	sõjaväelise liikuvuse edendamiseks liidus	RCO RCO 129 – sõjaväelise liikuvuse nõuetele kohandatud taristu	RCR“;
--	---	--	-------

e) poliitikaeesmärgi nr 4 alla lisatakse järgmine rida:

	„vii) Taskukohaste eluasemete kättesaadavuse ja sellega seotud reformide edendamine	RCO 18 – parema energiatõhususega eluasemed – eluruumid RCO 65 – uute või ajakohastatud taskukohaste eluasemete ja sotsiaaleluruumide mahutavus – inimesed RCO 130 – taskukohaste eluasemete ja sotsiaaleluruumidega seotud reformid – arv	RCR 26 – aastane primaarenergia tarbimine (millest: eluasemed, üldkasutatavad hooned, ettevõtted, muu) – MWh aastas RCR 29 – hinnangulised kasvuhoonegaaside heitkogused – tonni CO ₂ -ekvivalenti aastas RCO 67 – uute või ajakohastatud taskukohaste eluasemete ja sotsiaaleluruumide iga-aastased kasutajad – kasutajat aastas“;
--	---	--	--

f) poliitikaeesmärgi nr 5 alla lisatakse järgmine rida:

	iii) Integreeritud territoriaalse arengu edendamine taskukohaste eluasemete kättesaadavuse ja sellega seotud reformide igat liiki territooriumidel väljatöötamise kaudu	RCO 18 – parema energiatõhususega eluasemed – eluruumid RCO 65 – uute või ajakohastatud taskukohaste eluasemete ja sotsiaaleluruumide mahutavus – inimesed RCO 130 –	RCR 26 – aastane primaarenergia tarbimine (millest: eluasemed, üldkasutatavad hooned, ettevõtted, muu) – MWh aastas RCR 29 – hinnangulised kasvuhoonegaaside heitkogused –
--	---	--	---

		taskukohaste eluasemete ja sotsiaaleluruumidega seotud reformid – arv	tonni CO ₂ -ekvivalenti aastas RCO 67 – uute või ajakohastatud taskukohaste eluasemete ja sotsiaaleluruumide iga-aastased kasutajad – kasutajat aastas“.
--	--	---	---

Artikkel 2

Määrust (EL) 2021/1056 muudetakse järgmiselt.

(1) Artiklit 8 lõiget 2 muudetakse järgmiselt.

a) Esimesse lõiku lisatakse punkt p:

„p) taskukohaste eluasemete kättesaadavuse ja sellega seotud reformide edendamine.“

b) Neljas lõik asendatakse järgmisega:

„Õiglase Ülemineku Fondist võib toetada ka tulusaid investeeringuid muudesse ettevõtetesse kui VKEd, keskendudes aga jätkuvalt VKEdele, olenemata sellest, kas puudujäärkide analüüs tehti kooskõlas käesoleva määruse artikli 11 lõike 2 punktiga h ja olenemata selle tulemustest. Sellised investeeringud on rahastamiskõlblikud üksnes juhul, kui need ei too kaasa määruse (EL) 2021/1060 artikli 2 punktis 27 määratletud üleviimist. Toetuse andmine ei tähenda, et õiglase ülemineku territoriaalne kava tuleb läbi vaadata, kui läbivaatamine oleks seotud üksnes puudujäärkide analüüsiga. Valikumenetluses võetakse arvesse õpipoisiõpet ja töökohti ning haridust ja koolitust uute oskuste omandamiseks.“

c) Lisatakse järgmine lõik:

„Määruse (EL) 2021/1060 artikli 2 punktis 45 määratletud kvaliteedimärgise saanud tegevuste ja projektide puhul, mis osalevad otseselt üleeuroopalist huvi pakkavas tähtsas projektis, mille komisjon on ELi toimimise lepingu artikli 107 lõike 3 punkti b ja teatise C(2021) 848 kohaselt heaks kiitnud, võib korraldusasutus otsustada anda Õiglase Ülemineku Fondist toetust otse, tingimusel et sellised tegevused aitavad kaasa käesoleva määruse artiklis 2 sätestatud erieesmärgi saavutamisele ja õiglase ülemineku territoriaalsete kavade rakendamisele.“

(2) Artikli 9 punkt d asendatakse järgmisega:

„d) investeeringud, mis on seotud fossiilkütuste tootmise, töötlemise, transpordi, jaotuse, ladustamise või põletamisega, välja arvatud investeeringud tegevustesse, millele on komisjoni delegeeritud määruse (EL) 2019/856 kohases projektikonkursis antud määruse (EL) 2024/795 artikli 4 lõike 1 kohane suveräänsusmärgis.“

(3) Artiklisse 10 lisatakse järgmine lõige:

„4. Kui Õiglase Ülemineku Fondi vahendeid kavandatakse prioriteetidena programmi raames, mis sisaldab ka ERFi või Ühtekuuluvusfondi vahendeid, siis lisaks iga programmi vahehindamise tulemustele, mis tuleb esitada vastavalt määruse (EL) 2021/1060 artikli 18 lõikele 2, võivad liikmesriigid kahe kuu jooksul pärast määruse (EL) XXXX/XXXX [käesolev määrus] jõustumist esitada uuesti täiendava hindamise ja sellega seotud programmi muutmise taotlused, võttes arvesse määrusega (EL) XXXX/XXXX [käesolev määrus] kehtestatud erieesmärke. Kohaldatakse määruse (EL) 2021/1060 artikli 18 lõikes 3 sätestatud tähtaegu.

Kui sellise programmi suhtes kohaldatakse kulude rahastamiskõlblikkuse, kulude hüvitamise ja kulukohustustest vabastamise pikendatud tähtaega kooskõlas määruse (EL) 2021/1058 artikliga 7a, kohaldatakse sellist pikendamist ka Õiglase Ülemineku Fondi vahendite suhtes.“

(4) Artikli 11 lõike 2 punkt i asendatakse järgmisega:

„i) kui toetust antakse investeringuteks, mille eesmärk on saavutada direktiivi 2003/87/EÜ I lisas loetletud tegevustest tuleneva kasvuhoonegaaside heite vähendamine, siis toetatavate tegevuste loetelu ja põhjendus selle kohta, et need aitavad kaasa kliimanetraalsele majandusele üleminekule ja vähendavad kasvuhoonegaaside heidet, nii et see on väiksem asjakohastest võrdlusalustest, mis on kehtestatud saastekvootide tasuta eraldamiseks Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2003/87/EÜ alusel, ning kui nende tegevuste tulemuseks on märkimisväärse arvu töökohtade kaitse;“.

(5) Artikli 12 lõike 2 kolmas lause jäetakse välja.

Artikkel 3

Käesolev määrus jõustub järgmisel päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Käesolev määrus on tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav kõikides liikmesriikides.

Strasbourg,

Euroopa Parlamendi nimel
president

Nõukogu nimel
eesistuja

FINANTS- JA DIGISELGITUS

1.	ETTEPANEKU/ALGATUSE RAAMISTIK	3
1.1.	Ettepaneku/algatuse nimetus	3
1.2.	Asjaomased poliitikavaldkonnad	3
1.3.	Eesmärgid.....	3
1.3.1.	Üldeesmärgid	3
1.3.2.	Erieesmärgid	3
1.3.3.	Oodatavad tulemused ja mõju	3
1.3.4.	Tulemusnäitajad	3
1.4.	Ettepanek/algatus käsitleb.....	4
1.5.	Ettepaneku/algatuse põhjendused	4
1.5.1.	Lühi- või pikaajalises perspektiivis täidetavad vajadused, sealhulgas algatuse rakendamise üksikasjalik ajakava	4
1.5.2.	ELi meetme lisaväärtus (see võib tuleneda eri teguritest, nagu kooskõlastamisest saadav kasu, õiguskindlus, suurem tõhusus või vastastikune täiendavus). Käesoleva punkti kohaldamisel tähendab „ELi meetme lisaväärtus“ väärtust, mis tuleneb liidu sekkumisest ja lisandub väärtusele, mille liikmesriigid oleksid muidu üksi loonud. ..	4
1.5.3.	Samalaadsetest kogemustest saadud õppetunnid	4
1.5.4.	Kooskõla mitmeaastase finantsraamistikuga ja võimalik koostoime muude asjakohaste vahenditega	5
1.5.5.	Erinevate kasutada olevate rahastamisvõimaluste, sealhulgas vahendite ümberpaigutamise võimaluste hinnang.....	5
1.6.	Ettepaneku/algatuse ja selle finantsmõju kestus	6
1.7.	Kavandatud eelarve täitmise viisid	6
2.	HALDUSMEETMED	8
2.1.	Järelevalve ja aruandluse reeglid	8
2.2.	Haldus- ja kontrollisüsteem(id).....	8
2.2.1.	Eelarve täitmise viisi(de), rahastuse rakendamise mehhanismi(de), maksete tegemise korra ja kavandatava kontrollistrateegia selgitus	8
2.2.2.	Teave kindlakstehtud riskide ja nende vähendamiseks kasutusele võetud sisekontrollisüsteemi(de) kohta.....	8
2.2.3.	Kontrollimeetmete hinnanguline kulutõhusus (kontrollikulude suhe hallatavate vahendite väärtusse), selle põhjendus ja oodatav veariski tase (maksete tegemise ja sulgemise ajal).....	8
2.3.	Pettuste ja õigusnormide rikkumise ärahoidmise meetmed	9
3.	ETTEPANEKU/ALGATUSE HINNANGULINE FINANTSMÕJU	10
3.1.	Mitmeaastase finantsraamistiku rubriigid ja kulude eelarveread, millele mõju avaldub	10
3.2.	Ettepaneku hinnanguline finantsmõju assigneeringutele	12

3.2.1.	Hinnanguline mõju tegevusassigneeringutele – ülevaade.....	12
3.2.1.1.	Heakskiidetud eelarvest saadavad assigneeringud.....	12
3.2.1.2.	Sihotstarbelisest välistulust saadavad assigneeringud	17
3.2.2.	Hinnanguline tegevusassigneeringutest rahastatav väljund.....	22
3.2.3.	Hinnanguline mõju haldusassigneeringutele – ülevaade	24
3.2.3.1.	Heakskiidetud eelarvest saadavad assigneeringud.....	24
3.2.3.2.	Sihotstarbelisest välistulust saadavad assigneeringud	24
3.2.3.3.	Assigneeringud kokku.....	24
3.2.4.	Hinnanguline personalivajadus	25
3.2.4.1.	Rahastatakse heakskiidetud eelarvest	25
3.2.4.2.	Rahastatakse sihotstarbelisest välistulust.....	26
3.2.4.3.	Personalivajadus kokku.....	26
3.2.5.	Hinnanguline mõju digitehnoloogiaga seotud investeeringutele – ülevaade.....	28
3.2.6.	Kooskõla kehtiva mitmeaastase finantsraamistikuga.....	28
3.2.7.	Kolmandate isikute rahaline osalus.....	28
3.3.	Hinnanguline mõju tuludele.....	29
4.	DIGIMÕÕDE.....	29
4.1.	Diginõuded.....	30
4.2.	Andmed.....	30
4.3.	Digilahendused.....	31
4.4.	Koostalitlusvõime hindamine	31
4.5.	Digimõõdme rakendamist toetavad meetmed.....	32

1. ETTEPANEKU/ALGATUSE RAAMISTIK

1.1. Ettepaneku/algatuse nimetus

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS, millega muudetakse määrust (EL) 2021/1056 ja määrust 2021/1058 [...]

1.2. Asjaomased poliitikavaldkonnad

Ühtekuuluvuspoliitika: Euroopa Regionaalarengu Fond (ERF), Ühtekuuluvusfond ja Õiglase Ülemineku Fond (JTF)

1.3. Eesmärgid

1.3.1. Üldeesmärgid

Ühtekuuluvuspoliitika fondidest ja Õiglase Ülemineku Fondist rahastatakse ELi harmoonilist arengut meetmete kaudu, mis aitavad tugevdada liidu majanduslikku, sotsiaalset ja territoriaalset ühtekuuluvust.

Selle üldeesmärgi toetamiseks aitavad fondid edendada ka peamisi poliitikaeesmärke, sealhulgas tugevdada ELi üldist konkurentsivõimet ja strateegilist autonoomiat ning tegelda rohe- ja digipöörde ning sotsiaalse üleminekuga seotud probleemide ja võimalustega.

1.3.2. Erieesmärgid

Erieesmärk nr 1

Kiirendada 2021.–2027. aasta ühtekuuluvuspoliitika programmide rakendamist, suurendades paindlikkust ja pakkudes lihtsustamisvaldkondi ühtekuuluvuspoliitika vahendite kasutamiseks.

Erieesmärk nr 2

Anda 2021.–2027. aasta programmide raames ühtekuuluvuspoliitika fondidest toetust kaitsealastele investeeringutele lühiajalise reaktsioonina hiljutistele geopoliitilistele sündmustele, pakkudes liikmesriikidele täiendavaid võimalusi suurendada investeeringuid kaitsektorisse ning suurendada tootmisvõimsust ja kerkset kahesuguse kasutusega taristut.

Rõhutada, kui oluline on tegeleda eluasemekriisiga, luues 2021.–2027. aasta õigusraamistikus stiimulid taskukohastesse eluasemetesse investeerimiseks.

Rõhutada veele turvalise juurdepääsu ning kestliku ja kerkse veemajanduse strateegilist tähtsust, luues 2021.–2027. aasta õigusraamistikus stiimulid asjaomastesse projektidesse investeerimiseks.

Tegelda Ukraina, Venemaa ja Valgevenega piirnevate piirkondade konkreetsete territoriaalsete probleemidega.

1.3.3. Oodatavad tulemused ja mõju

Märkige, milline peaks olema ettepaneku/algatuse oodatav mõju toetusesaajatele/sihtrühmale.

Erieesmärk nr 1

2021.–2027. aasta mitmeaastase finantsraamistiku raames ERFile ja Ühtekuuluvusfondile eraldatud vahendite ning 2021.–2027. aasta mitmeaastase finantsraamistiku ja taasterahastu „NextGenerationEU“ raames Õiglase Ülemineku Fondile määrustes sätestatud poliitikaeesmärkide jaoks eraldatud vahendite kasutamise maksimeerimine.

Erieesmärk nr 2

Kaitsesektori ettevõtete suurem tootmisvõimsus ja elutähtsa liikuvustaristu kohandamine tekkivate kaitseprobleemidega.

Suurem toetus Venemaa, Valgevene ja Ukrainaga piirnevate piirkondade konkreetsete probleemide lahendamiseks.

ELi konkurentsivõimet toetavate investeeringute suurendamine.

Taskukohaste eluasemete ehitus- ja renoveerimisprojektidesse tehtavate investeeringute suurendamine.

Investeeringute suurendamine projektidesse, mis suurendavad ELi veesüsteemide kerksust ja parandavad kestlikku veemajandust.

1.3.4. Tulemusnäitajad

Märkige, milliste näitajate abil jälgitakse edusamme ja saavutusi.

Erieesmärk nr 1

Finantsandmed liikmesriikide valitud ja rakendatud toimingutega seotud summade ning ELi eelarvest liikmesriikidele tehtud väljamaksete kohta.

Erieesmärk nr 2

Ühine väljundnäitaja 128 – toetatavate ettevõtete arv, kes on peamiselt seotud kaitsevõime edendamisega (RearmEU) – ettevõtete arv

Ühine väljundnäitaja 129 – kahese kasutusega maantee- ja raudteesildade ehitamine või uuendamine

Ühine väljundnäitaja 65 – uued või ajakohastatud sotsiaaleluruumid – inimeste arv

Ühine tulemusnäitaja 43 – veekadu ühisveevärgi jaotussüsteemides – kuupmeetrit aastas

1.4. Ettepanek/algatus käsitleb

uut meetet

uut meetet, mis tuleneb katseprojektist / ettevalmistavast meetmest⁸

olemasoleva meetme pikendamist

ühe või mitme meetme ümbersuunamist teise või uude meetmesse või ühendamist teise või uue meetmega

⁸ Nagu on osutatud finantsmääruse artikli 58 lõike 2 punktis a või b.

1.5. Ettepaneku/algatuse põhjendused

1.5.1. Lühi- või pikaajalises perspektiivis täidetavad vajadused, sealhulgas algatuse rakendamise üksikasjalik ajakava

Hiljutised majanduslikud ja geopoliitilised sündmused on toonud esiplaanile olulised prioriteedid, mis nõuavad märkimisväärseid investeeringuid. Ühtekuuluvuspoliitika loob sellistele investeeringutele tugeva raamistiku ning käesoleva muudatusettepaneku kohaldamisalasse kuuluvad konkreetsed investeeringud on suures osas juba võimalikud fondide kehtiva õigusraamistiku alusel. Seetõttu on need juba kooskõlas üldise eesmärgiga tugevdada majanduslikku, sotsiaalset ja territoriaalset ühtekuuluvust. Investeeringute tempot ja mahtu tuleb siiski suurendada. 2021.–2027. aasta ühtekuuluvuspoliitika programmide käimasolev vahehindamine annab olulise võimaluse hinnata, kuidas need programmid saavad aidata kaasa poliitikaeesmärkide saavutamisele. Seetõttu luuakse käesoleva muudatusettepanekuga stiimulid ja paindlikkus, mis võimaldavad liikmesriikidel pöörata mitmeaastase finantsraamistiku vahendite abil nendele prioriteetidele rohkem tähelepanu suhteliselt lühikese aja jooksul.

1.5.2. ELi meetme lisaväärtus (see võib tuleneda eri teguritest, nagu kooskõlastamisest saadav kasu, õiguskindlus, suurem tõhusus või vastastikune täiendavus). Käesoleva punkti kohaldamisel tähendab „ELi meetme lisaväärtus“ väärtust, mis tuleneb liidu sekkumisest ja lisandub väärtusele, mille liikmesriigid oleksid muidu üksi loonud.

Üldist

Muudatusettepaneku eesmärk on võimaldada liikmesriikidel suunata ühtekuuluvuspoliitika rahastamine investeeringutesse prioriteetsetesse poliitikavaldkondadesse ning säilitada ja tugevdada ELi majanduslikku, sotsiaalset ja territoriaalset ühtekuuluvust.

Erieesmärk nr 1:

Ühtekuuluvuspoliitika rahastamine on väga oluline ELi majandusliku stabiilsuse, õigluse ja integratsiooni jaoks. Sellel on peamine roll piirkondlike erinevuste vähendamisel ja tasakaalustatud arengu tagamisel kõikides liikmesriikides. Sellega tagatakse, et kõigil piirkondadel on vahendid kasvuks, innovatsiooniks ja tulevaste väljakutsetega kohanemiseks, edendades samal ajal kogu ELi hõlmavat solidaarsust. ELi eelarvest liikmesriikidele rahavoo säilitamine ja kiirendamine on oluline, et tagada liikmesriikides vajalik avaliku sektori rahastamise tase ja saavutada aluslepingus sätestatud ühtekuuluvuseesmärgid.

Erieesmärk nr 2:

Kaitse 2022. aasta märtsi Versailles' deklaratsioonis ning teatistes JOIN(2022) 24 ja COM(2022) 60 on juba rõhutatud, et EL peab suurendama oma valmisolekut, suutlikkust ja vastupanuvõimet, et oma kodanikke paremini kaitsta. Viimaste kuude kiiresti muutuv geopoliitiline kontekst on rõhutanud vajadust suurendada jõupingutusi. Euroopa Ülemkogu 6. märtsi 2025. aasta järeldustes rõhutatakse, et „Euroopa peab muutuma suveräänsemaks, võtma oma kaitse eest suurema vastutuse ning olema paremini ette valmistatud tegutsema ja tulema iseseisvalt toime vahetute ja tulevaste väljakutsete ja ohtudega 360 kraadi lähenemisviisi abil“. Selleks kiirendab EL vajalike vahendite ja rahastamise kasutuselevõttu. Euroopa Ülemkogu „kutsub komisjoni üles pakkuma välja täiendavaid kaitse rahastamise allikaid ELi tasandil, sealhulgas kõigile liikmesriikidele pakutavate täiendavate võimaluste ja

stiimulite kaudu nende praeguste eraldiste kasutamisel asjakohaste ELi rahastamisprogrammide alusel, tuginedes objektiivsuse, mittediskrimineerimise ning liikmesriikide võrdse kohtlemise põhimõtetele, ning esitama kiiresti asjakohased ettepanekud“.

Konkurentsivõime Viimastel aastatel on ELi prioriteediks olnud Euroopa strateegiliste sektorite kerksuse ja majanduse konkurentsivõime tugevdamine ning sõltuvuse vähendamine rohe- ja digipöörde abil. STEPi määrusega on juba loodud suuremad võimalused strateegiliste tehnoloogiate ja elutähtsate sektorite toetamiseks ühtekuuluvuspoliitika fondide kasutamise kaudu. Ettepanek annab täiendava tõe ELi tasandi kasutamiseks, et investeerida ELi tulevase konkurentsivõime jaoks olulistesse valdkondadesse.

Taskukohased eluasemed Hiljutine elukalliduse kriis on teravdanud pikaajalist probleemi eluasemete taskukohasusega ELis. Seda üldist suundumust võib täheldada kõigis liikmesriikides ja poliitilistes suunistes tunnistatakse, et see ohustab ühtekuuluvust. Selleks on komisjonis loodud rakkerühm ning Euroopa Parlament on moodustanud elamumajanduse erikomisjoni. Euroopa taskukohaste eluasemete kava eel ja kooskõlas selle üldeesmärgiga annab ühtekuuluvuspoliitika programmide vahehindamine võimaluse rõhutada veesüsteemide kerksuse tähtsust ja luua stiimuleid, mis võimaldaksid liikmesriikidel suunata osa oma ühtekuuluvuspoliitika eraldistest meetmetele, millega toetatakse taskukohaseid eluasemeid.

Võrkudevahelised ühendused ja nendega seotud ülekanदारistu ning laadimistaristu Energiajulgeoleku ja -integratsiooni suurendamine, sõltuvuse vähendamine fossiilkütustest ja energiasõltumatus suurendamine on ELi jaoks väga olulised, et toetada kestlikku ja vastupidavat energiasüsteemi. Ühtekuuluvuspoliitika raames juba investeeritakse arukate energiasüsteemide arendamisse ja elektromobiilsust toetava laadimistaristu kasutuselevõttu.

Investeeringute kiirendamiseks selles valdkonnas ja suurema piiriülese energiainTEGRATSiooni saavutamiseks on siiski oluline pakkuda konkreetseid stiimuleid võrkudevaheliste ühenduste ja nendega seotud ülekanदारistu edendamiseks ning elektromobiilsust toetava laadimistaristu kasutuselevõtuks.

Veele juurdepääs ja veemajandus ELil on terviklik õigusraamistik veevarude kaitsmiseks ja säästvaks majandamiseks, kuid sellest hoolimata on struktuurselt puudulik veemajandus toonud kaasa veevarude ja veega seotud ökosüsteemide, sh ranniku- ja mereökosüsteemide seisundi jätkuva halvenemise ja reostuse. Viimase viie aasta jooksul on üleujutused, pikaajalised põuad ja veenappus haaranud üha rohkem ELi alasid ning nende mõju süvendavad veelgi kliimamuutused, reostus ja elurikkuse kadumine. Veeprobleemid on piiriüleised, valdkondadevahelised ning puudutavad paljude ELi poliitikate ja õigusaktide elluviimist eri valdkondades, ning see annab Euroopa veesüsteemide kerksuse strateegiale selge aluse. Strateegia eel annab ühtekuuluvuspoliitika programmide vahehindamine võimaluse suunata vajalikke rahalisi vahendeid projektidele, mis käsitlevad juurdepääsu kindlust, kestlikku veemajandust ja veesüsteemide kerksust.

1.5.3. *Samalaadsetest kogemustest saadud õppetunnid*

2014.–2020. aasta ja 2021.–2027. aasta määruste hiljutised muudatused COVID-19 kriisi, Venemaa Ukraina-vastase sõjalise agressiooni, energiakriisi ja konkurentsivõime (STEP) kontekstis on toonud kaasa rahaliste vahendite olulise suurendamise asjaomaste investeeringute toetamiseks.

1.5.4. Kooskõla mitmeaastase finantsraamistikuga ja võimalik koostoime muude asjakohaste vahenditega

Muudatusettepanekuga ei muudeta olemasolevaid ühtekuuluvuspoliitika eraldisi ning selle eesmärk on aidata tõhusalt ja tulemuslikult kiirendada fondide investeeringuid.

1.5.5. Erinevate kasutada olevate rahastamisvõimaluste, sealhulgas vahendite ümberpaigutamise võimaluste hinnang

Muudatusettepanekuga ei muudeta kehtiva ühtekuuluvuspoliitika õigusraamistiku põhistruktuuri ega liikmesriikide kindlaksmääratud eraldisi. Selle eesmärk on rõhutada ja stimuleerida toetusmeetmeid, mis on fondide kohaldamisalas juba võimalikud ning täiendavad investeeringuid muude rahastamisvõimaluste kaudu kas ELi või liikmesriigi tasandil.

1.6. Ettepaneku/algatuse ja selle finantsmõju kestus

Piiratud kestusega

- finantsmõju maksete assigneeringutele avaldub ajavahemikul 2026–2029 Mõju kulukohustuste assigneeringutele puudub.

1.7. Kavandatud eelarve täitmise viisid⁹

Jagatud eelarve täitmine koostöös liikmesriikidega

2. HALDUSMEETMED

2.1. Järelevalve ja aruandluse reeglid

Määruses (EL) 2021/1060 sätestatud järelevalve ja aruandluse reeglid jäävad täielikult kohaldatavaks.

Programmi järelevalvekomitee: vähemalt kord aastas

Iga-aastane tulemuslikkuse hindamine liikmesriigi ja komisjoni vahel

Andmete edastamine programmi kohta: viis korda aastas

Iga-aastane kontrolli- (auditi)aruanne.

Iga programmi kohta tuleb esitada lõplik tulemusaruanne 15. veebruariks 2031.

2.2. Haldus- ja kontrollisüsteem(id)

2.2.1. Eelarve täitmise viisi(de), rahastuse rakendamise mehhanismi(de), maksete tegemise korra ja kavandatava kontrollistrateegia selgitus

Muudatusettepanekuga ei muudeta olemasolevat eelarve jagatud täitmise meetodit, samuti ei muudeta määruses (EL) 2021/1060 määratletud rakendusmehhanisme, maksete tegemise korda ega kontrollistrateegiaid.

2.2.2. Teave kindlakstehtud riskide ja nende vähendamiseks kasutusele võetud sisekontrollisüsteemi(de) kohta

Konkreetseid riske ei ole kindlaks tehtud. Muudatusettepanekuga ei muudeta struktuurselt ühtekuuluvuspoliitika programmide riskijuhtimist ja kontrolli, mida peetakse kavandatud investeeringute puhul asjakohaseks.

2.2.3. Kontrollimeetmete hinnanguline kulutõhusus (kontrollikulude suhe hallatavate vahendite väärtusse), selle põhjendus ja oodatav veariski tase (maksete tegemise ja sulgemise ajal)

Ühtekuuluvuspoliitika kontrolliraamistikku ei muudeta ja see on täielikult kohaldatav. See on kavandatud ELi finantshuvide kaitsmiseks ning seda on kohandatud mitme programmi töö perioodi jooksul, et võtta arvesse kontrollikoja ja OLAFi soovitusi.

⁹ Eelarve täitmise viise koos viidetega finantsmäärusele on selgitatud BUDGpedia veebisaidil <https://myintracomm.ec.europa.eu/corp/budget/financial-rules/budget-implementation/Pages/implementation-methods.aspx>.

2.3. Pettuste ja õigusnormide rikkumise ärahoidmise meetmed

Liikmesriigid peavad järgima olemasolevat ühtekuuluvuspoliitika kontrolliraamistikku ning neil peab olema haldus- ja kontrollisüsteem, mis võimaldab õigusnormide rikkumiste, sealhulgas pettuste, ennetamist, avastamist ja korrigeerimist ning neist teatamist.

3. ETTEPANEKU/ALGATUSE HINNANGULINE FINANTSMÕJU

3.1. Mitmeaastase finantsraamistiku rubriigid ja kulude eelarveread, millele mõju avaldub

- Olemasolevad eelarveread

Järjestage mitmeaastase finantsraamistiku rubriigiti ja iga rubriigi sees eelarveridade kaupa

Mitmeaastase finantsraamistiku rubriik	Eelarverida	Kulu liik	Rahaline osalus			
	Arv	Liigendatud/liigendamata ¹⁰	EFTA riigid ¹¹	Kandidaatriigid ja potentsiaalsed kandidaadid ¹²	Muud kolmandad riigid	Muu sihtotstarbeline tulu
H2a	05 02 01 – ERF – Tegevuskulud	Liigendatud	EI	EI	EI	EI
H2a	05 03 01 – Ühtekuuluvusfond – Tegevuskulud	Liigendatud	EI	EI	EI	EI

¹⁰ Liigendatud = liigendatud assigneeringud / liigendamata = liigendamata assigneeringud.

¹¹ EFTA: Euroopa Vabakaubanduse Assotsiatsioon.

¹² Kandidaatriigid ja vajaduse korral Lääne-Balkani potentsiaalsed kandidaadid.

3.2. Ettepaneku hinnanguline finantsmõju assigneeringutele

3.2.1. Hinnanguline mõju tegevusassigneeringutele – ülevaade

- Ettepanek/algatus ei nõua tegevusassigneeringute kasutamist
- Ettepanek/algatus nõuab tegevusassigneeringute kasutamist, mis toimub järgmiselt:

3.2.1.1. Heakskiidetud eelarvest saadavad assigneeringud

miljonites eurodes (kolm kohta pärast koma)

Mitmeaastase finantsraamistiku rubriik			Arv	H2a				
DG: REGIO.				Aasta	Aasta	Aasta	Aasta	Mitmeaastane finantsraamistik 2021–2027 KOKKU
				2024	2025	2026	2027	
Tegevusassigneeringud								
05.0201 ERFi tegevuskulud	Kulukohustused	(1a)			0,000	0,000	0,000	
	Maksed	(2a)			[3 060,000]	[-3 060,000]	0,000	
05.0301 CF Ühtekuuluvusfondi tegevuskulud	Kulukohustused	(1b)			0,000	0,000	0,000	
	Maksed	(2b)			[540,000]	[-540,000]	0,000	
Eriprogrammide vahenditest rahastatavad haldusassigneeringud ¹³								
Eelarverida			(3)					0,000
DG REGIO assigneeringud KOKKU			Kulukohustused	=1a+1b+3	0,000	0,000	0,000	0,000
			Maksed	=2a+2b+3	0,000	0,000	[3 600,000]	[-3 600,000]
				Aasta	Aasta	Aasta	Aasta	Mitmeaastane finantsraamistik 2021–2027 KOKKU
				2024	2025	2026	2027	
Tegevusassigneeringud	KOKKU	Kulukohustused	(4)	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000

¹³ Tehniline ja/või haldusabi ning ELi programmide ja/või meetmete rakendamist toetavad kulud (endised BA read), kaudne teadustegevus, otsene teadustegevus.

	Maksed	(5)	0,000	0,000	[3 600,000]	[-3 600,000]	0,000
Eriprogrammide vahenditest haldusassigneeringud KOKKU	rahastatavad	(6)	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
Mitmeaastase finantsraamistiku RUBRIIGI 2a assigneeringud KOKKU	Kulukohustused	=4+6	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
	Maksed	=5+6	0,000	0,000	[3 600,000]	[-3 600,000]	0,000
			Aasta 2024	Aasta 2025	Aasta 2026	Aasta 2027	Mitmeaastane finantsraamistik 2021–2027 KOKKU
• Tegevusassigneeringud KOKKU (kõik rubriigid)	Kulukohustused	(4)	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
	Maksed	(5)	0,000	0,000	[3 600,000]	[-3 600,000]	0,000
• Eriprogrammide vahenditest haldusassigneeringud KOKKU (kõik rubriigid)	rahastatavad	(6)	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
Mitmeaastase finantsraamistiku RUBRIIKIDE 1–6 assigneeringud KOKKU (vajalikud vahendid)	Kulukohustused	=4+6	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
	Maksed	=5+6	0,000	0,000	[3 600,000]	[-3 600,000]	0,000

Ettepaneku hinnangulise kasutuselevõtmise põhjal on 2026. aastal tehtavate täiendavate eelmaksete kogusumma [16,1 miljardit] eurot. Samal ajal, võttes arvesse makseprognose ja eelarve täitmise muutusi, on netomõju eelarvele hinnanguliselt [3,6] miljardit eurot, mis lisatakse 2026. aasta eelarveprojektile. Mõju eelarvele on mitmeaastase finantsraamistiku kestuse jooksul neutraalne.

Mitmeaastase finantsraamistiku rubriik	7	„Halduskulud“ ¹⁴				
DG: <.....>		Aasta 2024	Aasta 2025	Aasta 2026	Aasta 2027	Mitmeaastane finantsraamistik 2021–2027 KOKKU
• Personalikulud		0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
• Muud halduskulud		0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
<....> peadirektoraat KOKKU		0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
		Assigneeringud				

DG: <.....>		Aasta 2024	Aasta 2025	Aasta 2026	Aasta 2027	Mitmeaastane finantsraamistik 2021–2027 KOKKU
• Personalikulud		0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
• Muud halduskulud		0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
<....> peadirektoraat KOKKU		0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
		Assigneeringud				

Mitmeaastase finantsraamistiku RUBRIIGI 7 assigneeringud KOKKU		(Kulukohustuste kogusumma = maksete kogusumma)	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
---	--	--	-------	-------	-------	-------	-------

miljonites eurodes (kolm kohta pärast koma)

		Aasta 2024	Aasta 2025	Aasta 2026	Aasta 2027	Mitmeaastane finantsraamistik 2021–2027 KOKKU
RUBRIIKIDE 1–7		0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
		Kulukohustused				

¹⁴

Vajalike assigneeringute kindlaksmääramiseks tuleks kasutada aastaseid keskmisi kulunäitajaid, mis on kättesaadavad BUDGpedia veebilehel.

assigneeringud KOKKU	Maksed	0,000	0,000	[3 600,000]	[3 600,000]	[-	0,000
----------------------	--------	-------	-------	-------------	-------------	----	-------

3.2.2. Hinnanguline tegevusassigneeringutest rahastatav väljund (ei täideta detsentraliseeritud asutuste puhul)

kulukohustuste assigneeringud miljonites eurodes (kolm kohta pärast koma)

Märkige eesmärgid ja väljundid			Aasta 2024		Aasta 2025		Aasta 2026		Aasta 2027		Lisage vajalik arv aastaid, et näidata finantsmõju kestust (vt punkt 1.6)						KOKKU	
	VÄLJUNDID																	
	↓	Väljundi liik ¹⁵	Keskmine kulu	Arv	Kulu	Arv	Kulu	Arv	Kulu	Arv	Kulu	Arv	Kulu	Arv	Kulu	Arv	Kulu	Väljundite arv kokku
ERIEESMÄRK nr 1 ¹⁶ ...																		
-	Väljund																	
-	Väljund																	
-	Väljund																	
Erieesmärk nr 1 kokku																		
ERIEESMÄRK nr 2 ...																		
-	Väljund																	
Erieesmärk nr 2 kokku																		
KOKKU																		

¹⁵ Väljunditena käsitatakse tarnitud tooteid ja osutatud teenuseid (rahastatud üliõpilasvahetuste arv, ehitatud teede pikkus kilomeetrites jms).

¹⁶ Vastavalt punktile 1.3.2 „Erieesmärgid“.

3.2.3. Hinnanguline mõju haldusassigneeringutele – ülevaade

- Ettepanek/algatus ei nõua haldusassigneeringute kasutamist
- Ettepanek/algatus nõuab haldusassigneeringute kasutamist, mis toimub järgmiselt:

3.2.3.1. Heakskiidetud eelarvest saadavad assigneeringud

HEAKSKIIDETUD EELARVE	Aasta	Aasta	Aasta	Aasta	2021–2027 KOKKU
	2024	2025	2026	2027	
RUBRIIK 7					
Personalikulud	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
Muud halduskulud	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
RUBRIIK 7 kokku	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
RUBRIIGIST 7 välja jäävad kulud					
Personalikulud	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
Muud halduskulud	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
RUBRIIGIST 7 välja jäävad kulud kokku	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
KOKKU					
	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000

Personali ja muude halduskuludega seotud assigneeringute vajadused kaetakse assigneeringutest, mille asjaomane peadirektoraat on kõnealuse meetme haldamiseks juba andnud, ja/või peadirektoraadi sees ümberpaigutatud assigneeringutest, mida vajaduse korral võidakse täiendada nendest lisaassigneeringutest, mis haldavale peadirektoraadile eraldatakse iga-aastase vahendite eraldamise menetluse käigus, arvestades eelarvepiirangutega.

3.2.4. Hinnanguline personalivajadus

- Ettepanek/algatus ei nõua personali kasutamist
- Ettepanek/algatus nõuab personali kasutamist, mis toimub järgmiselt:

3.2.4.1. Rahastatakse heakskiidetud eelarvest

Hinnanguline väärtus täistööaja ekvivalendina¹⁷

HEAKSKIIDETUD EELARVE	Aasta 2024	Aasta 2025	Aasta 2026	Aasta 2027
• Ametikohtade loeteluga ette nähtud ametikohad (ametnikud ja ajutised töötajad)				
20 01 02 01 (komisjoni peakorteris ja esindustes)	0	0	0	0
20 01 02 03 (ELi delegatsioonides)	0	0	0	0
01 01 01 01 (kaudne teadustegevus)	0	0	0	0
01 01 01 11 (otsene teadustegevus)	0	0	0	0
Muud eelarveread (märkige)	0	0	0	0

¹⁷ Palun täpsustage allpool esitatud tabelis, kui palju täistööaja ekvivalente on juba määratud meetme haldamiseks ja/või kui palju saab neid teie peadirektoraadis ümber paigutada ja millised on teie netovajadused.

• Koosseisuväline personal (täistööaja ekvivalendina)				
20 02 01 (üldvahenditest rahastatavad lepingulised töötajad ja riikide lähetatud eksperdid)	0	0	0	0
20 02 03 (lepingulised töötajad, kohalikud töötajad, riikide lähetatud eksperdid ja noored eksperdid ELi delegatsioonides)	0	0	0	0
Haldustoetuse eelarverida [XX.01.YY.YY]	- peakorteris	0	0	0
	- ELi delegatsioonides	0	0	0
01 01 01 02 (lepingulised töötajad ja riikide lähetatud eksperdid kaudse teadustegevuse valdkonnas)	0	0	0	0
01 01 01 12 (lepingulised töötajad ja riikide lähetatud eksperdid otsese teadustegevuse valdkonnas)	0	0	0	0
Muud eelarveread (märkige) - Rubriik 7	0	0	0	0
Muud eelarveread (märkige) - Rubriigist 7 välja jäävad kulud	0	0	0	0
KOKKU	0	0	0	0

3.2.4.2. Rahastatakse sihtotstarbelisest välistulust

SIHTOTSTARBELINE VÄLISTULU	Aasta 2024	Aasta 2025	Aasta 2026	Aasta 2027
• Ametikohtade loeteluga ette nähtud ametikohad (ametnikud ja ajutised töötajad)				
20 01 02 01 (komisjoni peakorteris ja esindustes)	0	0	0	0
20 01 02 03 (ELi delegatsioonides)	0	0	0	0
01 01 01 01 (kaudne teadustegevus)	0	0	0	0
01 01 01 11 (otsene teadustegevus)	0	0	0	0
Muud eelarveread (märkige)	0	0	0	0
• Koosseisuväline personal (täistööaja ekvivalendina)				
20 02 01 (üldvahenditest rahastatavad lepingulised töötajad ja riikide lähetatud eksperdid)	0	0	0	0
20 02 03 (lepingulised töötajad, kohalikud töötajad, riikide lähetatud eksperdid ja noored eksperdid ELi delegatsioonides)	0	0	0	0
Haldustoetuse eelarverida [XX.01.YY.YY]	- peakorteris	0	0	0
	- ELi delegatsioonides	0	0	0
01 01 01 02 (lepingulised töötajad ja riikide lähetatud eksperdid kaudse teadustegevuse valdkonnas)	0	0	0	0
01 01 01 12 (lepingulised töötajad ja riikide lähetatud eksperdid otsese teadustegevuse valdkonnas)	0	0	0	0
Muud eelarveread (märkige) - Rubriik 7	0	0	0	0
Muud eelarveread (märkige) - Rubriigist 7 välja jäävad kulud	0	0	0	0
KOKKU	0	0	0	0

3.2.4.3. Personalivajadus kokku

HEAKSKIHDETUD EELARVE + SIHTOTSTARBELINE VÄLISTULU KOKKU	Aasta 2024	Aasta 2025	Aasta 2026	Aasta 2027
• Ametikohtade loeteluga ette nähtud ametikohad (ametnikud ja ajutised töötajad)				
20 01 02 01 (komisjoni peakorteris ja esindustes)	0	0	0	0
20 01 02 03 (ELi delegatsioonides)	0	0	0	0
01 01 01 01 (kaudne teadustegevus)	0	0	0	0
01 01 01 11 (otsene teadustegevus)	0	0	0	0
Muud eelarveread (märkige)	0	0	0	0
• Koosseisuväline personal (täistööaja ekvivalendina)				

20 02 01 (üldvahenditest rahastatavad lepingulised töötajad ja riikide lähetatud eksperdid)	0	0	0	0
20 02 03 (lepingulised töötajad, kohalikud töötajad, riikide lähetatud eksperdid ja noored eksperdid ELi delegatsioonides)	0	0	0	0
Haldustoetuse eelarverida [XX.01.YY.YY]	- peakorteris	0	0	0
	- ELi delegatsioonides	0	0	0
01 01 01 02 (lepingulised töötajad ja riikide lähetatud eksperdid kaudse teadustegevuse valdkonnas)	0	0	0	0
01 01 01 12 (lepingulised töötajad ja riikide lähetatud eksperdid otsese teadustegevuse valdkonnas)	0	0	0	0
Muud eelarveread (märkige) - Rubriik 7	0	0	0	0
Muud eelarveread (märkige) - Rubriigist 7 välja jäävad kulud	0	0	0	0
KOKKU	0	0	0	0

Ettepaneku rakendamiseks vajatav personal (täistööaja ekvivalendina)

	Kaetakse komisjoni talituste olemasolevast personalist	Erakorraline lisapersonal*		
		Rahastatakse rubriigist 7 või teadusuuringute eelarveridadel	Rahastatakse BA ridadelt	Rahastatakse tasudest
Ametikohtade loeteluga ette nähtud ametikohad			ei kohaldata	
Koosseisuväline personal (lepingulised töötajad, riikide lähetatud eksperdid ja renditööjõud)				

Ülesannete kirjeldus:

Ametnikud ja ajutised töötajad	
Koosseisuvälised töötajad	

3.2.5. Hinnanguline mõju digitehnoloogiaga seotud investeeringutele – ülevaade

Kohustuslik: parim hinnang ettepanekust/algatusest tulenevate digitehnoloogiaga seotud investeeringute kohta tuleks esitada järgmises tabelis.

Erandkorras, kui see on vajalik ettepaneku/algatuse rakendamiseks, tuleks rubriigi 7 assigneeringud esitada selleks ettenähtud eelarveread.

Rubriikide 1–6 assigneeringuid tuleks kajastada järgmiselt: „Poliitilised IT-kulud rakenduskavadele“. Need kulud on tegevuseelarve, mida kasutatakse algatuse rakendamisega ja nendega seotud investeeringutega (nt litsentsid, uuringud, andmete

säilitamine jne) otseselt seotud IT-platvormide/vahendite taaskasutamiseks/ostmiseks/arendamiseks. Selles tabelis esitatud teave peaks olema kooskõlas 4. jaos „Digimõõde“ esitatud üksikasjadega.

Digi- ja IT-assigneeringud KOKKU	Aasta 2024	Aasta 2025	Aasta 2026	Aasta 2027	Mitmeaastane finantsraamistik 2021– 2027 KOKKU
RUBRIIK 7					
Institutsiooni tasandi IT-kulud	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
RUBRIIK 7 kokku	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
RUBRIIGIST 7 välja jäävad kulud					
Politiikavaldkondade IT-kulud rakenduskavadele	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
RUBRIIGIST 7 välja jäävad kulud kokku	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
KOKKU	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000

3.2.6. Kooskõla kehtiva mitmeaastase finantsraamistikuga

Ettepanek/algatus:

- on täielikult rahastatav mitmeaastase finantsraamistiku asjaomase rubriigi sisese vahendite ümberpaigutamise kaudu

3.2.7. Kolmandate isikute rahaline osalus

Ettepanek/algatus:

- ei näe ette kolmandate isikute poolset kaasrahastamist
- näeb ette kolmandate isikute poolse kaasrahastuse, mille hinnanguline summa on järgmine:

assigneeringud miljonites eurodes (kolm kohta pärast koma)

	Aasta 2024	Aasta 2025	Aasta 2026	Aasta 2027	Kokku
Nimetage kaasrahastav asutus					
Kaasrahastatavad assigneeringud KOKKU					

3.3. Hinnanguline mõju tuludele

- Ettepanekul/algatusel puudub finantsmõju tuludele
- Ettepanekul/algatusel on järgmine finantsmõju:
 - omavahenditele
 - muudele tuludele
 - märkige, kas see on kulude eelarveridasid mõjutav sihtotstarbeline tulu

miljonites eurodes (kolm kohta pärast koma)

Tulude eelarverida	Jooksval eelarveaastal kättesaadavad assigneeringud	Ettepaneku/algatuse mõju ¹⁸			
		Aasta 2024	Aasta 2025	Aasta 2026	Aasta 2027
Artikkel					

Sihtotstarbeliste tulude puhul märkige, milliseid kulude eelarveridasid ettepanek mõjutab.

Muud märkused (nt tuludele avaldatava mõju arvutamise meetod/valem või muu teave).

4. DIGIMÕÕDE

4.1. Diginõuded

Diginõuded piirduvad jagatud eelarve täitmise raames hallatavate programmide, nimelt SFC2021 raames juba rakendatud lahenduste kohandamise ja laiendamisega. Kohandused vastavad konkreetsete prioriteetide määratlemisele ja lisamisele muudetud programmidesse.

4.2. Andmed

Nõutavad andmed on eelarve jagatud täitmise alla kuuluvate programmide puhul juba rakendatud andmemudeli laiendamine ja kohandamine. Järgitakse ühekordsuse põhimõtet ja see on olemasoleva lahenduse laiendus, mis tagab olemasolevate andmete täieliku taaskasutamise.

4.3. Digilahendused

Digilahendus on SFC2021 platvormi väike kohandus, mis on vahend, mida kasutatakse kõigi jagatud eelarve täitmise alla kuuluvate programmide puhul.

4.4. Koostalitlusvõime hindamine

SFC2021 on juba olemas ja seda kasutavad kõik osalised. Vahend on koostalitlusvõimeline teiste süsteemidega ja kasutab teabevahetuseks standardmeetodeid.

4.5. Digimõõtmise rakendamist toetavad meetmed

Süsteemis SFC2021 nõutavad muudatused kavandatakse ja rakendatakse nii, et uued nõuded on lõppmääruse vastuvõtmise ja jõustumise ajaks valmis.

¹⁸ Traditsiooniliste omavahendite (tollimaksud ja suhkrumaksud) puhul tuleb märkida netosummad, mis on saadud brutosummast 20 % ulatuses sissenõudmiskulude mahaarvamisel.